

Maistrovo glas

Glasiło Zveze društev general Maister

številká 1/2012

**Kako mladi
čutijo domovino**

od strani 13
do strani 18

Iz dela društev

**Kako smo obeležili
spomin na genera-
la Maistra**

**Pred 8. skupščino
ZGDM na Uncu**

2012

Kazalo

Maistrov glas - naprej!	3
Pozdravni nagovor na proslavi dneva generala Maistra 23. novembra 2011 ...	4
Poklon našemu pesniku in generalu	5
Priprave na 8. skupščino Zveze društev generala Maistra	6
Nov korak bliže k ureditvi Maistrove rojstne hiše v Kamniku	7
Rudi Vouk, prejemnik reda za zasluge Republike Slovenije ..	8
Naš pogovor: Jože Tišler, podpredsednik ZDGM	10
Moja rodna domovina	13
Domovinsko društvo generala Maistra Šentilj se predstavlja	19
Priznanje Antonu Strletu	20
Skupščina Društva general Maister Ljubljana	21
Po slovenskih krajih avstrijske Koroške	22
Misli dr. Dragana Potočnika ob državnem prazniku - dnevu Rudolfa Maistra	24
Kamnik, Maistrovo mesto, počastil rojstni dan svojega rojaka	26
Predstavitev knjige Andreja Zlobca: Spomini Maistrovega borca	27

MAISTROV GLAS je revija, ki jo izdaja Zveza društev general Maister, Trubarjeva 3, 1000 Ljubljana, uredniški odbor: Matjaž Brojan, Mitja Meršol, Franci Svetelj, Janko Šertel in Dušan Vodeb

Na naslovnici: Mladi in domoljubje

Gosposvetska straža

*Od Labuda do Baškega jezera
je naša straža stala.
Je včasih iz src in včasih iz pušk zapelo
in tam pri Vovbrah, tam ob krškem bregu
je v naših vrstah rdeče zacvetelo
zdaj v klasju, zdaj v božičnem snegu
za našo Gospo sveto.*

*A v letu dvajsetem so nam Gospo
iztrgali z lažjo
in v naših okencih so nageljci
zajokali –
iz novih cvetov pa jim vdarja vera,
da še bo Gospa sveta zvala.*

Rudolf Maister Vojanov

Maistrov glas - naprej!

Spomnil bi vas na misel grškega filozofa Platona (427-347 p.K.): »Človek se ne rodi samo zase, ampak tudi za državo«. Ta genialna sporočilnost daje vsem nam, ki v tem smislu delujemo, najplemenitejše priznanje in potrditev našega delovanja v dobro našega naroda.

Vabim člane, da se aktivno vključijo v oblikovanje vsebine in oblike našega glasila. Morda imamo v svojih vrstah pisce, ki bi nam popestrili glasilo s kako veselo vsebino ali prigodo iz osebnega doživetja, lahko gre tudi za druge prispevke, morda prispevek križanke.

Z velikim zadovoljstvom ugotavljam, da smo dobro prestali prvo leto naše revije. Izdali smo štiri številke in si pridobili dragocene izkušnje o tem, kakšna naj bo vsebina ter oblikovna nota revije. Z velikimi napori smo pokrili tudi stroške tiska in deloma distribucije. Ta uvodnik mi daje priložnost, da se zahvalim najbolj zaslužnim, kot so Mitja Meršol, Franci Svetelj, Janko Šertel in Dušan Vodeb. Seveda so pomagali tudi mnogi drugi, vendar zgoraj omenjenim »kapo dol«.

Letos bomo ponovno izdali štiri številke in jih razposlali direktno članom. Pri tem pa naletimo na oviro, saj večina društev še ni posredovala naslovov članov, zato se lahko zgodi, da določeni izmed njih ne bodo prejeli glasila. Zato vabim vodstva društev, da naslove ažurirajo in jih pošljejo na uredništvo. Člane bi še rad seznanil z dejstvom, da uredniški odbor in pisci člankov za svoje delo ne prejema honorarja. Stroške imamo s tiskom, ki pri nakladi 1.500 izvodov znašajo okoli 1.200,00 EUR in s poštnino, ki prav tako dosega 1.000,00 EUR. Tako pride izvod razposlanega glasila okoli 1,50 EUR oziroma letno 10.000,00 EUR. Omenjene stroške pokrivamo z donacijami in oglasi. Na tem mestu bi rad izkoristil priložnost in povabil člane, da nam pomagajo pri zbiranju sredstev, da bomo lahko izdali vse predvidene številke v tem letu, katere bodo člani še nadalje prejeli brezplačno.

Odgovorna pa je naloga uredniškega odbora, kako vsebinsko zapolniti posamezni izvod. Najvažnejše je, da vsebina glasila zasleduje poslanstvo generala Maistra. Od vsebine vsekakor pričakujemo, da nas medsebojno seznanja in povezuje. Poudarjati mora poslanstvo društev generala Maistra in Franja Malgaja ter v zvezi s tem motivirati vodstva društev za aktivno delovanje. Dobro je, da nam približje predstavi posamezne člane pa tudi društva, ki so nam s svojim delom za vzor in spodbuda. To velja tudi za seznanjenje dela drugih domoljubnih in veteranskih članov, društev in zvez. Pravtako naj deluje kot spodbuda za skupno delovanje vseh naštetih. Naše glasilo nas mora kritično seznanjati tudi o ekscesih omalovaževanja pomembnih zgodovinskih dogodkov in osebnosti, ki so dali svoj prispevek, da smo se ohranili in razvili kot narod in si končno pridobili svojo državo. Opozarjati nas mora, da se ne smemo zadovoljiti s pridobitvijo lastne države, ampak z apelom, da smo jo dolžni negovati in braniti.

Sprejmimo to novorojeno bitje, kot da smo vsi njegovi roditelji, ne glede na naš spol, starost, zakonski stan ali ideološko prepričanje. Pomembno je, da izvajamo Platonovo misel in z njo negujemo glasilo, ki bo delovalo in živelo z nami, če ga bomo le negovali in dali svoj prispevek za njegovo preživetje.

Predsednik Zveze DGM

mag. Milan Lovrenčič

Mag. Milan Lovrenčič

Pozdravni nagovor na proslavi dneva generala Maistra 23. novembra 2011

mag. Milan Lovrenčič, Zveza društev general Maister

Spoštovani domoljubi,

še posebno predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Turk, župan Občine Slovenska Bistrica dr. Ivan Žagar, vsi člani društev generala Rudolfa Maistra in Franja Malgaja, seveda pa tudi vsi občani, rojeni in živeči pod Pohorjem.

Naša država Republika Slovenija se je odpovedala praznovanju državnih praznikov in to tistih, za katere se je sama opredelila in jih uzakonila. Toda zavedni domoljubi kljub temu praznujemo Dan priključitve Primorske in Prekmurja pa tudi Dan generala Maistra. Zveza društev general Maister in njeno lokalno Pohorsko društvo generala Maistra je skupaj z občino Slovenska Bistrica in RTV Slovenija pripravila to veličastno proslavo in omogočila predanim in aktivnim domoljubom, da izrazimo svoja čustva in voljo za razvoj in obrano svoje narodne identitete.

Ponosni smo, da smo Slovenci, zato smo s ponosom zapeli vsi skupaj slovensko in društveno himno, s ponosom obešamo slovenske zastave. Ponosni smo na pomembne može in žene, ki so dali svoj prispevek k razvoju in ohranitvi narodnega obstoja, od soborcev generala Rudolfa Maistra, partizanov do vseh, ki so sodelovali pri naši osamosvojitvi leta 1991. V ponedeljek smo se korškemu narodnjaku Rudiju Vouku zahvalili za njegovo delovanje na področju nacionalne ohranitev tam živečih Slovencev in mu podelili Maistrovo priznanje. Prešernovemu skladu pa smo predlagali, da bratoma Avsenik dodeli nagrado za delovanje na glasbenem področju, saj so nas s svojo originalno slovensko melodiko promovirali širom sveta in oznanjali, da pod Alpami živi številčno mali, a po duhu velik narod.

Če pa smo po duhu res veliki, priznajmo Avsenikom umetniško veličino in jih okronajmo s priznanjem Prešernovega sklada, kar je naša Zveza predlagala odboru Prešernovega sklada.

Spoštovani udeleženci današnje proslave. Vprašam vas, ali je res za vse pomanjkljivosti kriva država? Jaz trdim, da ne. Civilna družba - torej mi, smo soodgovorni, vendar moramo biti vpeti v dogajanja in jih z močjo civilne družbe udeležati. Skratka, ravnati se moramo po načelu, ki ga je zapisal pred tisočletji grški filozof Platon, ki se glasi takole: »Človek ni rojen samo za sebe ampak tudi za

državo«. Ob upoštevanju tega načela smo tudi mi kot civilna družba organizirani v 20 društev, povezanih v Zvezo društev generala Maistra, pripravili skupaj z Občino Slovenska Bistrica to proslavo, ki je sicer ne bi bilo, tako pa se odvija tu pa v Kamniku, Mariboru, Uncu, Ravnah, Ljutomeru in povsod, kjer živijo zavedni in delovni občani. Vključimo se tudi bolj aktivno v upravljanje države, da bo le-ta postala boljša in bolj naša domovina.

Naj v nas živi sporočilnost generala Rudolfa Maistra in njegovih borcev. Zahvaljujemo se jim, da so skupaj s škofom Slomškom obranili in ohranili Štajersko in Prekmurje.

Poklon našemu pesniku in generalu

Aleks Štakul

Tako kot vedno do sedaj smo se člani Društva general Maister Ljubljana ob državnem prazniku Rudolfa Maistra 23. novembra 2011 v velikem številu zbrali pred spomenikom našega generala in pesnika ter velikega slovenskega domoljuba na Trgu OF v Ljubljani. V sodelovanju z Osnovno šolo Vič Ljubljana in njeno ravnateljico Ano Vehar smo z nastopom šolskega pevskega zbora pripravili krajši

kulturni program. Z veseljem smo prisluhnili petju vedrih in zvedavih obrazkov s slovenskimi zastavicami v rokah. Kako bi si želeli še več šol, ki bi se po njih zgledovale. Počastitev smo pripravili skupaj z Mestno občino Ljubljana in Ministrstvom za obrambo.

V kratkih priložnostnih nagovorih so Aleks Štakul, predsednik ljubljanskega društva, Aleš Čerin, podžupan MOL in ministrica za obrambo Ljubica Je-

lušič poudarili zgodovinski pomen in izjemno pomembno poslanstvo generala Maistra v današnjem času, ko pogrešamo večjo domovinsko pripadnost državljanov in ohranjanje lepše prihodnosti našim zanamcem. Že tretje leto zapored so se s svojim ravnateljem Dušanom Vodebom svečanosti udeležili tudi dijaki in dijakinje Srednje upravno administrativne šole v Ljubljani, ki obiskujejo predmet domovinske vzgoje.

Z nami so nadaljevali pot do Ministrstva za obrambo, kjer so delegacije k spomeniku generala Maistra položile vence. Nato smo se ob prijaznem povabilu ministrice in predstavitvi MORS zadržali na gostoljubni pogostitvi s toplim čajem in prigrizkom. Toda čas nas je preganjal in preko 50 članov našega društva ter 25 dijakov smo se družno z dvema avtobusoma odpeljali proti Slovenski Bistrici, kjer smo se udeležili tabora ZDGM in nato osrednje proslave v organizaciji Pohorskega društva general Maister in ZDGM. Bil je lep in tako kot vselej nepozaben dan, ko se v velikem številu družimo in izmenjujemo naše izkušnje in poglede iz različnih krajev Slovenije pri uresničevanju poslanstva generala Maistra.

Aleks Štakul med priložnostnim nagovorom pri spomeniku generala Maistra.

Predstavniki Društva general Maister Ljubljana pred polaganjem venca pri spomeniku generala Maistra na trgu OF Ljubljana.

Gostje pred spomenikom generala Maistra pred Ministrstvom za obrambo RS.

Príprave na 8. skupščino Zveze društev generala Maistra

Franc Svetelj

Upravni odbor Zveze društev generala Maistra je na svoji 14. seji v Ljubljani 3. marca 2012 obravnaval predlog poročila o delovanju ZDGM v letu 2012 in ostale dokumente kot pripravo na bližnjo skupščino ZDGM. Pri obravnavi sklepov prejšnje seje upravnega odbora pa je med drugim ugotovil, da nekaj društev še vedno ni poslalo naslovov svojih članov, da bi jim lahko v prihodnje po pošti pošiljali Maistrov glas. Prav tako je upravni odbor ugotovil, da s strani pristojne komisije ni bil sprejet predlog ZDGM, naj bi Prešernovo nagrado za leto 2012 podelili bratoma Vilku in Slavku Avseniku.

Predsednik ZDGM mag. Milan Lovrenčič je v obrazložitvi predloga poročila za leto 2011 poudaril pomen dela z mladimi, ki jih nekatera društva uspešno vključujejo v različne aktivnosti, kot so kvizi, tematska srečanja, pohodi. Tudi Slovenska vojska da je čedalje manj vključena v družbeno sfero in da lahko samo skupaj s civilno družbo vzpostavi trden obrambni sistem. Premalo je spodbujanja domoljubja, prijemi pa niso učinkoviti tudi zaradi nestrinjanja, da bi to temo v različnih oblikah vključili v izobraževalni sistem.

V zvezi s finančnimi poročilom je upravni odbor ZDGM sprejel predlog nadzornega odbora, da bo nadzorni odbor sprejel stališče do poročila ZDGM o delu in finančnem poslovanju in o predlogu finančnega načrta za leto 2012, ko bo urejena finančna dokumentacija o porabi sredstev. Upravni odbor je tudi ugotovil, da se je s finančnimi sredstvi konec lanskega leta pozitivno odzvalo Ministrstvo za delo v okviru rebalansa državnega proračuna. Zato so

bila sredstva za namensko delovanje razdeljena vsem društvom razen Ljubljane in za pokrivanje nekaterih njihovih stroškov za delovanje ZDGM v skupni višini 7100 eur.

O delu ZDGM in posameznih društev so poročali Okorn, Šauperl, Kozina, Abina Antonija, Štakul, Roš, Pfajfar.

Upravni odbor je sklenil tudi pozvati vsa društva, ki tega še niso storila, naj čim prej nakažejo dogovorjeni prispevek (1 eur na člana) za spomenik na Cerju in tudi letos predlagati članom, naj podpišejo obrazec o dodelitvi dela dohodnine (do 0.5%) za delovanje ZDGM.

V razpravi o predlogu programa dela ZDGM za leto 2012 je bilo poudarjeno sodelovanje s šolami in izzivi z mladimi na področju domoljubja. ZDGM se mora prilagajati novim izzivom, kako spodbujati domoljubje. Lep primer je vključevanje v srednješolske programe v Zasavju, Ljutomeru, Mariboru, literarni natečaj na šoli na Viču. Pri tem so se najbolj izkazali neposredni stiki z vodstvi šol. Dobre zglede in izkušnje pa je potrebno prenašati tudi v druga okolja.

Poudarili so tudi pomen sodelovanja z Ministrstvom za obrambo, Slovensko vojsko in veteranskimi organizacijami. Pri spodbujanju domoljubja bodo morali pomembnejšo vlogo odigrati tudi mediji.

V zvezi z vzdrževanjem spomenika na Cerju je upravni odbor predlagal, da pristojno ministrstvo podeli spomeniku poseben status, sistemsko uredi vzdrževanje ter skupaj z občino in drugimi subjekti poišče ustrezne vsebine, ki bodo napolnile te prostore.

Upravni odbor je sklenil, da bo 8. skupščina ZDGM potekala v soboto 14. aprila 2012 ob 10.30 na Uncu. Osrednjo temo z naslovom Vloga vojske v sodobni demokratični družbi bo predstavil prof. dr. Janko Prunk. Po skupščini bo ogled Rakovega Škocjana ali Cerkniškega jezera.

Upravni odbor je pozitivno ocenil izdajanje glasila Maistrov glas; v letu 2011 so izšle prve štiri številke. Poziva pa vsa društva, da se bolj aktivno vključijo v pripravo vsebine glasila, da bi to bolj odražalo vsebino delovanja posameznih društev in ZDGM. Prva letošnja številka naj bi izšla pred skupščino ZDGM na Uncu.

Upravni odbor je tudi predlagal nekatere kadrovske spremembe v ZDGM, ki naj bi jih obravnavala in potrdila skupščina ZDGM in sicer namesto dr. Ludvika Toplaka naj bi skladno s predlogom mariborskega društva postal podpredsednik ZDGM Stane Kocutar, namesto Marice Štancar naj bi zakladnica ZDGM postala Irena Erjavec, namesto Francija Okorna pa naj bi dolžnost tajnika prevzel Rudolf Pfajfar.

Upravni odbor je v zvezi z razpisom za posredovanje predlogov za Maistrovo spominsko priznanje, ki naj bi jih društva poslala najkasneje do konca avgusta 2012, ponovno predlagal mariborskemu društvu in Mestni občini Maribor, naj Maribor ponovno pristopi k pogodbi o podeljevanju spominskih priznanj že v letu 2012. Tako bi Maistrova spominska priznanja podeljevali ZDGM in župana občine Kamnik in Mestne občine Maribor.

Nov korak bliže k ureditvi Maistrove rojstne hiše v Kamniku

Franc Svetelj

Občinski svet občine Kamnik je 29. februarja 2012 obravnaval predlog pogodbe o priznanju solastniškega deleža na Maistrovi rojstni hiši, ki jo bosta v prihodnjih dneh sklenila Občina Kamnik in Župnija Kamnik. Priprave na ureditev Maistrove rojstne hiše na Šutni, v starem Kamniku, potekajo že od leta 2003 oz. 2004, ko je občina Kamnik skupaj z lastnikom Župnijo Kamnik in sponzorskimi sredstvi objekt statično sanirala in obnovila fasado. Ker je občina takrat vložila, upoštevajoč revalorizacijo, nekaj preko 100.000 EUR, kar pomeni dobro petino ocenjene vrednosti nepremičnine, ji v naravi po predlogu pogodbe pripadata dve sobi v pritličju v skupni izmeri 66,26 m² in 20 m² dvorišča. Poleg tega pa tudi solastniški delež na skupnih delih in napravah kot so hodnik, stopnišče in kurilnica.

V zelo razgibani razpravi je sodelovala skoraj polovica od 26 navzočih svetnikov in svetnic. Čeprav je bilo v razpravi izraženih nekaj pomislekov glede višine ocenjene vrednosti hiše, ki sta jo ločeno ocenila dva sodnozapriseženA cenilca, glede (ne)upoštevanja okrog 60.000 EUR donatorskih sredstev, ki so jih leta

Bo Maistrova rojstna hiša na Šutni končno zaživela v spomin na velikega rojaka?

2003 pripevala posamezna podjetja za adaptacijo stavbe, slišati pa je bilo tudi pripombe, naj bi o tej pogodbi v skladu s predpisi odločil župan Marjan Šarec sam, brez mnenja občinskega sveta, je na koncu občinski svet skoraj soglasno s 24 glasovi za in enim glasom proti vsebinsko predlagane pogodbe podprl.

Svetniki so namreč menili, da je treba po dolgoletnih razpravah končno urediti spominske prostore v rojstni hiši tega velikega kamniškega rojaka, za kar so bila pred osmimi

leti tudi vložena precejšnja sredstva občanov in podjetij Kamnika.

Ureditev in oživetev Maistrove hiše bo po mnenju svetnikov polega ohranjanja spomina na Maistra veliko prispevala tudi k oživitvi starega mestnega jedra Kamnika.

Upravni odbor Društva generala Maistra Kamnik (sestal se je po seji občinskega sveta), ki si je veskozi prizadevalo za čimprejšnjo ureditev tega vprašanja, je pozdravil tako odločitev občinskega sveta in predlagal, naj bi vsi prizadeti poskrbeli, da bi spominske prostore uredili do naslednjega Dneva Rudolfa Maistra, to je do 23. novembra leta 2013, ko naj bi bila po petih letih spet državna proslava. Društvo generala Maistra predlaga, naj bi bila tokrat v Maistrovem mestu Kamniku.

Sedaj bo treba hkrati s prenovo prostorov poskrbeti tudi za programsko vsebino muzejsko-pedagoške dejavnosti pod okriljem Medobčinskega muzeja Kamnik. Seveda bo treba nekaj sredstev za te namene zagotoviti že v rebalansu letošnjega občinskega proračuna.

Občinski svet občine Kamnik ob sprejemanju pomembne odločitve na predlog župana M. Šarca v zvezi z Maistrovo hišo...

Vztrajni borec za dvojezične napise na Koroškem

Zdenka Varga – Novljan

Rudi Vouk je v zadnjih dveh desetletjih velikokrat poskrbel za bolj ali manj dopadljive naslove v časopisih, povzročil številne razprave in bil letos za svojo vztrajnost dvakrat nagrajen. Rojaki so mu januarja podelili znano Tischlerjevo nagrado, slovenski predsednik dr. Danilo Türk pa je Rudija Vouka odlikoval z redom za zasluge z obrazložitvijo: »da je odločilno prispeval k uveljavljanju pravic slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem in k utrjevanju evropskih demokratičnih vrednot«. Poleg njega so bili odlikovani še tržaška Slovenka Marija Pirjevec Paternu, predsednik svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič in predsednik Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darko Šonc, vsi trije za utrjevanje skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Leta 1965 v Celovcu rojeni Rudi Vouk se je z manjšinsko tematiko prvič resneje srečal v slovenski gimnaziji, kjer je ugotovil, da so razlike med napisanim in živetim velike. Te prve izkušnje so bile tudi povod za njegov študij prava in poznejše trdovratno stremenje k cilju, da morajo obstajati pravne norme, ki bodo avstrijsko državo prisilile k uresničitvi 7. člena Avstrijske državne pogodbe (ADP). Za zgled mu je bil tudi nemški pravnik iz 19. stoletja Rudolph Jhering, ki je med drugim zagovarjal teorijo, da je pravica vse dotlej, dokler se prizadeti zanjo ne začnejo boriti, le seštevek mrtvih črk. In prav tem mrtvim črkam je Rudi Vouk vdahnil življenje, pot pa je bila naporna, in kot je na podelitvi obeh nagrad povedal, je še vedno nedokončana zgodba.

Čeprav 7. člen ADP koroškim Slovincem med drugim na dvojezičnem območju zagotavlja tako dvojezično topografijo kot uporabo slovenskega jezika, si je bilo treba izboriti vsako stvar posebej. Po od-

mevnem »Ortstafelsturmu«, odredbah o dvojezičnih napisih in zakonu o narodnih skupnostih, se je na koncu izcimilo 91 dvojezičnih napisov, kar je bilo za mlado generacijo ozaveščenih koroških Slovencev, med katere je spadal tudi Rudi Vouk v začetku devetdesetih let, premalo. Rešitev so videli v kolektivni pritožbeni pravici. »Takrat smo zbirali tudi podpise in imeli številne pogovore s politiki iz vrst večinskih strank. Na enem izmed takih pogovorov nam je takratni predsednik poslanske skupine ljudske stranke (ÖVP) Andreas Kohlsvetoval, naj s prehitrimi vožnjami v naseljihin prek kazenskega mandata izsilimo naše pravice.« Rudi Vouk je potem to tudi storil in neplačanje kazni utemeljeval s trditvijo, da zaradi enojezičnega napisa ni vedel, da je v naselju. Celotna zadeva se je potem po dobrih sedmih letih končala z odločitvijo ustavnega sodišča, ki je razveljavilo tisti del zakona, ki govori o 25-odstotni klavzuli (tolikšen odstotek je bil potreben za postavitvev dvojezičnega napisa) in priporočilo novo 10-odstotno klavzulo.

Seveda pa je bil to šele začetek. Medtem ko si je Rudi Vouk vseskozi prizadeval predvsem za pravno rešitev problema, so njegovi kolegi (predsedniki zastopniških organizacij) iskali tudi politične rešitve, na katere pa je sam gledal precej skeptično. »Pri naših zastopnikih sem pogrešal predvsem pravno razumevanje celotnega postopka. Morda zveni prekritično, vendar se mi je velikokrat zdelo, da so nekateri zelo samovšečni in da jim je dovolj, da se smejo pogovarjati s kanclerjem ali predsednikom države.« Napake je delala tudi »njegova« predstavniška organizacija (Narodni svet koroških Slovencev), ki v letih 2001 do 2003 ni znala ali hotelappravilno politično ter pravnopredstaviti predloga o 394 napisih. »Po odločbi ustavnega sodišča iz leta 2001 je bila dana možnost, da pridemo do zadovoljivega rezultata, saj je sodišče pustilo odprto, katera štetja naj bi se upoštevala pri določitvi nove klavzule. Če bi vzeli rezultate ljudskega štetja iz leta 1955, nam bi pripadalo prek 800 tabel. Mi smo predlagali, da

Rudi Vouk (desno) med nagrajenci pri predsedniku države dr. Danilu Türku (Foto: Stanko Gruden/STA)

vzamemo štetje iz leta 1971, to je bilo zadnje štetje pred sprejetjem zakona o narodnih skupnostih, kar nam bi prineslo 394 tabel. To ne bi bila politična, temveč pravno argumentirana rešitev, ki pa je naša predstavnik, takrat Marjan Šturm (ZSO) in Bernard Sadovnik (NSKS), na Dunaju nista tako predstavila, kar sem na žalost prepozno opazil.« V tistih odločilnih trenutkih manjšincem tudi Slovenija ni bila v veliko pomoč, saj se je skrila za stavkom: »Mi bomo podprli vse, kar vi želite«. Rudi Vouk bi od države zaščitnice pričakoval, da ima izdelano svoje lastno stališče in da včasih vsaj z nasveti ali svarili poseže v dogajanje.

Po dveh spodletelih predlogih je potem avstrijski državi in manjšini lani uspelo skleniti kompromisni dogovor, ki ob upoštevanju 17,5-odstotne klavzule za posamezen kraj manjšini prinaša 164 dvojezičnih napisov ter veliko anomalij tako na področju topografije kot uradnega jezika. »Nihče ne razume, zakaj imajo Bukovje z manj kot 10 odstotki dvojezični napis, Plešerko z več kot 18 odstotki slovenskega prebivalstva pa ne.« Izvirni greh pa je bil po Voukovem

mnenju storjen že prej, leta 2006, ko so manjšinski predstavniki pristali, da se novi bodoči zakon uvrsti v ustavni rang. »To je bila odločilna napaka. S tem smo si otežili preverjanje ustavnosti,« je prepričan Rudi Vouk, ki pa kljub temu verjame, da pravne potiše niso izčrpane. Po njegovem morajo zastopniki manjšin spet postati dejavni in podati predloge za dodatne postavitve dvojezičnih napisov, o katerih zdaj odločajo župani, kar jim dovoljujeta tako zakon kot memorandum. Če bi prišlo do zavrnitve, bi bil drugi korak vložitev zahteve za preverjanje ustavnostizakona. Če bi ustavno sodišče preverjanje odbilo, ker je zakon v ustavnem rangu, »nam potem ostane še pot v Strasbourg, ena možnost pa so gremiji OZN, na katere nas je opozoril priznani pravni strokovnjak dr. Manfred Nowak«. Najslabše bi bilo, če bi ostalo pri statusu quo, opozarja Rudi Vouk in pojasni, da po dunajski konvenciji o interpretaciji državnih pogodb velja, da če je država vzela dano rešitev na znanje brez ugovora, to tudi v resnici pomeni uresničitev pogodbe, četudi je bila pravno predvidena drugačna rešitev.

mag. Rudi Vouk

Mag. Rudiju Vouku, odvetniku iz Dobrle vasi na avstrijskem Koroškem, so leta 2011 v Kamniku podelili priznanje Rudolfa Maistra za njegova dolgoletna in na koncu tudi uspešna prizadevanja za uveljavitev slovenskega jezika na Koroškem. Dolgoletno prizadevanje mag. Rudija Vouka je bilo kronano z postavitvijo 71 dvojezičnih slovenskih krajevnih tabel na južnem Koroškem.

Do leta 2003 je bil predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, od takrat dalje pa je podpredsednik.

Rudi Vouk, ki je zadnjih dvajsetih letih včasih tudi podvomil o smiselnosti svojega dela, je ob podelitvi slovenskega priznanja dejal, da bi lagal, če bi rekel, da ga ni bil vesel. »To je bila potrditev, da sem na pravi poti, tako priznanje je opora, je nekaj lepega.«

Če bi se general Maister prebudil

Kako bi bilo, če bi se general Maister prebudil v današnji čas?

Ko bi se prebudil danes, v samostojni državi Sloveniji, bi navdalo generala Maistra z občutjem velikega zanosu, prešernosti in potrditve pravilnosti njegove pogumne, tvegane domoljubne odločitve.

Vendar, kako bi generalu Maistru obrazložili vse ostalo, kar se je »nagrnilo« v naši mladi državi v zadnjih dvajsetih letih? Ali res v zadostni meri izražamo odgovornost in zrelost, ki jo od nas terja realnost? Bi mu znali povedati, kaj je za nas najvišja vrednota? Bi mu znali pojasniti opuščanje slovenskega jezika v splošni rabi? Bi mu znali pojasniti, kako doživljamo svojo državo? Jo imamo dovolj radi? Državljeni naredimo dovolj za našo skupno državo? Ji dovolj pomagamo?

Bi znali argumentirano utemeljiti, zakaj opuščamo obdelovanje naših polj, vrtov, zemlje, za katero se je boril s svojimi zvestimi borci za ceno življenja? Bi mu znali naštetih moderne vrednote, za nas pomembne, ne da bi pri tem zardevali od sramu?

Potonili smo v globalni vseobsegajoči spirali, tudi v Sloveniji. Kot povesod po svetu smo brez samorefleksije vzpostavili sistem izpraznjenih vrednot, kjer je na prvem mestu pravzaprav povesod samo kapital, profit, ekstra profit. Privzet model ni brez posledic.

Današnje razmišljanje, da se »pravzaprav nič ne splača«, je bilo tuje generalu Maistru, zato je dosegel tako bleščeče rezultate in zmagal in zakoličil našo severno mejo. Pri tem ga je vodilo domoljubje ter srce in ne pričakovani priliv na bančni račun, kar je današnje gibalo česarkoli. Potrošništvo, odtujenost, osamljenost, brezizhodnost, ekonomska ogrože-

nost so cena svetovnega in domačega razvoja... »napredka«, ki se kaže kot napačna, slepa ulica. Zato se današnji sistemi rušijo, saj nimajo trdnih, zdravih, pravih temeljev.

General Maister in njegovi sotorbci so čutili, česar se današnji človek več ne zaveda: z denarjem, z delnicami, s transakcijami nikoli ne moreš kupiti ljubezni do lastne domovine. Besedica domoljubje, ob kateri se marsikomu dandanes na obrazu zariše prizanesljivo porogljiv nasmešek, je enkratna dragocenost, katere so bomo morali ponovno naučiti.

Do takrat pa držimo pesti, da se general Maister ne prebudi, ker bi pred njim in njegovimi veličastnimi dejanji danes pravzaprav lahko upravičeno mnogi zardevali. In tega mu ne smemo narediti!

Jelka Šertel

Jože Tišler, podpredsednik ZDGM

o spoznavanju Maistrove vloge in delovanju

Notranjskega domoljubnega društva Rudolf Maister

Pogovarjal se je Franc Svetelj

Z Jožetom Tišlerjem, s podpredsednikom Zveze DGM insoustanoviteljem ter dolgoletnim nekdanjim predsednikom Notranjskega domoljubnega društva general Maister na Uncu, kjer je živel in leta 1934 umrl general Rudolf Maister, smo se pogovarjali o spoznavanju sporočilnosti Rudolfa Maistra na Notranjskem in o delovanju Notranjskega domoljubnega društva Rudolf Maister.

Jože Tišler je za svoje delovanje na tem področju prejel tudi spominsko priznanje Rudolfa Maistra 2009.

Kdaj ste začeli spoznavati generala Maistra oz. njegovo zgodovinsko vlogo in dejanja v pomembnem prelomnem obdobju za oblikovanje slovenske državnosti?

Razmeroma zgodaj, v nižji gimnaziji. Za spoznavanje zgodovine in seveda tudi za vlogo generala Maistra me je navdušila ravnateljica Justa Krajc, ki je zgodovino tudi poučevala zelo privlačno in zanimivo. Hitro je spoznala, da me zanimajo in privlačijo zgodovinske osebnosti, ki so z besedo in mečem odločilno prispevale k oblikovanju slovenskega naroda in slovenske državnosti. V šoli in izven nje nas je znala navduševati za domoljubje in osebnosti, ki so v usodnih obdobjih odigrale pomembna domoljubna dejanja, od Primoža Trubarja dalje. V branje mi je prinašala prispevke o generalu Maistru in njegovih borbah za severno mejo, katerih avtorja sta bila Maistrov prijatelj in pisatelj Ivan Matičič in učitelj iz osnovne šole na Uncu Roman Gorjan. O Maistru sem se veliko pogovarjal tudi s pisateljem Matevžem Hacetom, ki je kot komisar borca enot Štirinajste

divizije navduševal v mnogih bojih z nemškimi okupatorji na Štajerskem in Koroškem prav s primeri junaških dejanj generala Maistra in njegovih soborcev. Hace je zgodovinsko vlogo Maistra zelo cenil, spoštoval in jo v razpravah tudi poudarjal. Zelo pozitivno mnenje o generalu Maistru je imel tudi moj prijatelj general Milan Lah, ki je njegova dejanja tudi strokovno proučeval. V času poslovne kariere sem spoznal starejšega generalovega sina Boruta Maistra, ki je bil direktor uspešnega gradbenega podjetja GRADIS Maribor. Vsa najina srečanja – dobro desetletje, do njegove upokojitve - sva izkoristila tudi za pogovor o njegovem očetu ter pisnih prispevkih o njegovih dejanjih. Borut je bil zelo prijeten sogovornik, dober poznavalec zgodovine in zelo odgovoren ter zanesljiv poslovni partner.

V devetdesetih letih, tudi iz poslovnih razlogov, sva se srečala z mag. Milanom Lovrenčičem, ki je ob robu poslovnih pogovorov povprašal, kako se tu na Notranjskem ohranja spomin na Maistra in njegovo zgodovinsko vlogo. V pogovoru je sodeloval tudi moj sodelavec Tone Strle, direktor tovarne Kovind na Uncu,

za katerega je bilo znano, da je imel pomembno vlogo pri odkupu in kakovostni obnovi hiše – malega dvorca, ki jo je Maister podedoval po teti na Uncu. Tone je spregovoril tudi o zelo pozitivni vlogi šole, gasilskega društva, organizacije Zveza borcev in lokalne skupnosti oziroma krajanov.

Mag. Milan Lovrenčič je zelo pozorno poslušal in dejal: »Zelo sem vesel tega, kar sem danes slišal o vašem odnosu do generala Maistra in vaju vabim, da se vključita v Društvo generala Maistra Ljubljana. Bosta zelo dobrodošla.«

V nadaljevanju je še orisal, kako je nastalo društvo v Ljubljani, o njegovih ciljih in poslanstvu. Kmalu sva se s Tonetom udeležila letne skupščine, kjer sva srečala več dobrih znancev in kolegov iz mladih let in poslovnega življenja. Tu se je oblikovala ideja za ustanovitev podružnice za Notranjsko, ki se je po nekaj letih delovanja preoblikovala v društvo.

Bili ste eden od ustanoviteljev in prvi predsednik NDD Rudolf Maister Unec. Povejte nam, kako in v kakšnih razmerah je bilo društvo

ustanovljeno in kdo je pri tem aktivno sodeloval.

Ko je vodenje društva v Ljubljani prevzelo novo vodstvo pod taktirko mag. Milana Lovrenčiča, se je njegovo delovanje pospešeno širilo po Sloveniji, zlasti v severovzhodnem delu. Ustanovljenih je bilo več podružnic, ki so širile članstvo in poslanstvo. Oblikovali so se pogoji za organizacijsko preoblikovanje podružnic v samostojna društva, ki so s sporazumom ustanovila Zvezo društev generala Maistras sedežem v Ljubljani. Podoben proces se je odvijal tudi na Notranjskem, zlasti na Uncu, kjer so jedro delovanja nosile učiteljice iz šol na Uncu in Rakeku, člani prostovoljnega gasilskega društva in mnogi domačini – potomci prijateljev in znancev generala Maistra in borcev za severno mejo. Po večletnem delovanju podružnice je bilo ustanovljeno društvo, ki je začelo širiti in utrjevati sodelovanje s šolo, gasilskim društvom, veteranskimi organizacijami, kulturnimi društvi, klubi in lokalnimi skupnostmi, zlasti v občinah Cerknica – kjer ima društvo domicil, Loška dolina in Bloke. V naše društvo je vključenih tudi nekaj občanov iz sosednjih občin Logatec in Postojna.

Ustanovitev in začetek delovanja našega društva ima določeno posebnost. Pobuda o ustanovitvi podružnice in nekaj let pozneje preoblikovanje v društvo je padla na ugodna tla v okolju, ki je bilo desetletja naklonjeno ohranjanju spomina na zgodovinsko vlogo generala Maistra in njegovih borcev za severno mejo ter krepitvi vrednote domoljubja.

Kot sem že omenil zelo pozitivno vlogo šole (v njej je deloval tudi Pionirski odred Rudolf Maister), gasilskega društva (ki je postavilo pred svoj dom doprni kip generalu – delo Nikolaja Pirnata), lokalnih veteranskih organizacij, konjeniškega kluba, ki ima v svojem sestavu tudi Maistrovo konjenico in pevski zbor, kulturna društva, zlasti KD

RAK, in mnogih posameznikov – domačinov. V takem okolju je bilo sorazmerno lahko oblikovati iniciativni odbor – kasnejši upravni odbor društva, ki so ga sestavljali dolgoletna vodja Podružnične šole Unec (od leta 1999 nosi ime po Rudolfu Maistru-Vojanovu) Majda Palčič, učiteljica iz Osnovne šole na Rakeku Karmen Petrič (ki vodi tudi KD RAK), Bogdan Urbar, predsednik PGD Unec (katero je lani prejelo najvišje priznanje naše ZDGM in Občine Kamnik), Edo Lenarčič, predsednik društva v tretjem mandatu (nekdanji ravnatelj in župan), Antonija Zalar (ki vestno skrbi za finančno poslovanje od ustanovitve), prijatelj in sodelavec Tone Strle (bil je direktor tovarne Kovind – enota Kovinoplastike Lož), kot sposoben in iznajdljiv organizator pa je organizacijsko utrjeval društvo. Nekoliko kasneje so se vključili v delovanje društva aktivisti iz kulturnega in poslovnega okolja. Naj omenim Antona Sterleta, dolgoletnega vodilnega delavca Kovinoplastike Lož d. d., ki skrbi za donacije in sponzorstva gospodarskih družb, in sedanjega predsednika društva Arnetta Kozino (nepogrešljivega člana vodstev v lokalnih društvih). Želim poudariti, da je ključno za aktivnost društva in uspešno uresničevanje njegovega poslanstva sodelovanje in še enkrat sodelovanje s šolami, lokalnimi društvi, ki cenijo vrednote domoljubja, veteranskimi organizacijami, lokalno skupnostjo, domačini ter imeti uglašen tim, ki je pripravljen del prostega časa nameniti za delo društva.

Na kakšen način se ohranja spomin na generala Maistra, ki je umrl na Uncu julija 1934, in na njegovo delo? Kako se poleg domoljubnega društva v ohranjanje sporočilnosti Rudolfa Maistra vključujejo ostala društva in ustanove?

Rudolf Maister je po upokojitvi pretežno preživel na Uncu in se posvečal branju, slikanju, sprejemanju bivših soborcev – zlasti tistih, ki so

bili v socialnih težavah ter se veliko družil z domačini in vodil živahne pogovore z notranjskimi razumniki. Te generalove aktivnosti, široka razgledanost in njegova zgodovinsko domoljubna dejanja so ostala domačinom v spominu in se prenašale tudi na mlajšo generacijo. Kot sem že dejal, so ključno vlogo pri ohranjanju tega spomina imeli šola, Prostovoljno gasilsko društvo Unec, domačini, lokalna skupnost, organizacija ZB, v katero so bili vključeni še živeči borci za severno mejo, ter mnogi posamezniki, ki so generalovo vlogo poudarjali kot pomembno domoljubno vrednoto. Zato Rudolf Maister v tem delu Notranjske ni bil nikoli zamolčan.

Res je, da se z delovanjem našega društva krepí spomin in sporočilnost Maistrovih dejanj. Metoda delovanja društva temelji na sodelovanju z drugimi društvi in organizacijami, ki imajo v svojih programih opredeljeno kot vrednote domoljubje in pozitiven odnos do pomembnih zgodovinskih dejanj.

V sodelovanje, ki ohranja spomin na Maistra in širi njegovo sporočilnost, se vključujejo, poleg že omenjene šole in gasilskega društva, tudi lokalne domoljubne in veteranske organizacije, konjeniški klub, enota slovenske vojske iz Postojne in z materialno podporo tudi nekatere gospodarske organizacije.

To razvejano sodelovanje omogoča prireditve, kot so spominske proslave, Maistrov pohod in tek, Maistrovi večeri, šolska tekmovanja – spisi, izleti po zgodovinskih poteh, srečanja s sorodnimi društvi. Na Uncu imamo tudi stalno razstavo o delu in življenju generala Maistra in o bojih za severno mejo, ki je darilo Muzeja slovenske vojske oz. Ministrstva za obrambo. Ob vseh spominskih dnevih se organizirajo primerni dogodki, polaganje cvetja ali recitali pri spomeniku generala Maistra. Na individualni ravni pa se proučuje tudi vloga Maistra pri postavljanju meje med Kraljevino Italijo in Kralje-

vino Jugoslavijo (SHS) po določili Rapalske pogodbe. Zelo malo je znana vloga in dejavnost generala Maistra kot predsednika jugoslovanskega dela razmejitvene komisije v letu 1921, še manj, da je italijanska okupacijska vojska zapustila del Notranjske – področje od Logatca do Rakeka – šele 26. februarja 1921 leta. Zelo je zanimiv spopad Maistra z zakulisnimi prizadevanji, da bi se mejna črta pomikala v škodo slovenskega oz. jugoslovanskega ozemlja. Tuji veleposestniki Schönburg Waldenburg z gradu Snežnik in Windischgrezi z gradu pri Planini so si prizadevali obdržati čim več svojih posesti v okviru Kraljevine Italije, kjer ni bilo zemljiškega cenzusa. V društvu obstaja tudi želja zbrati čim več podatkov o borcih za severno mejo iz Notranjske ter njihova ime-

na vklesati v spominsko ploščo pri spomeniku generala Maistra.

Kot podpredsednik ZDGM sodelujete v koordinaciji domoljubnih in veteranskih organizacij Slovenije (KoD-VOS). Kako ocenjujete dosedanje sodelovanje in vlogo te koordinacije pri letošnjem obeleževanju 20-letnice osamosvojitve Slovenije in 70-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte in upora proti okupatorju ter pri zaključnih fazah projekta POMNIK braniteljem slovenske zemlje na Cerju?

Koordinacija ima za seboj tri leta izkušenj usklajevanja skupnih interesov in delovanja. Te izkušnje so bile zelo dobrodošle v jubilejnem letu. Načrtovanje in usklajevanje sveča-

nih jubilejnih dogodkov (z vidika datumov, krajev in organizatorjev) je bilo pravočasno in kakovostno, kar se je potrjevalo z veliko udeležbo obiskovalcev in njihovim zadovoljstvom. Osebno ocenjujem, da je bil zelo primeren tudi izbor in odziv slavnostnih govornikov. Pri tem nam je bilo v veliko pomoč sodelovanje z Uradom predsednika republike Slovenije in svetovalcem predsednika generalom Ladislavom Lipičem.

V lepem spominu so nam ostale veličastne proslave 27. aprila – Dneva upora proti okupatorju in 70. obletnice OF v Ljubljani – glavni organizator ZZB za vrednote NOB, 21. maja proslava 20. obletnica pekrskih dogodkov in znanstveni simpozij – Pomen civilne družbe v obrambi domovine (izveden na pobudo in s sodelovanjem ZDGM) v Mariboru, državna proslava na dan državnosti 25. junija v Ljubljani, 17. septembra na Cerju pri POMNIKU braniteljem slovenske zemlje v počastitev Svetovnega dneva miru, konec oktobra – odhod zadnjega vojaka JA v Kopru (organizatorji-veteranske organizacije) in zaključna slavnostna prireditev z državno proslavo ob Dnevu samostojnosti in enotnosti – 26. decembra v Ljubljani. Poleg omenjenih prireditev je bilo organiziranih veliko kakovostnih proslav na lokalni ravni, za katere je bilo značilno vzorno sodelovanje domoljubnih in veteranskih organizacij in prav to šteje k rezultatom delovanja Koordinacije.

Spomenik POMNIK braniteljem slovenske zemlje na Cerju žal ni dokončan, kljub velikemu angažiranju Občine Miren – Kostanjevica in naše Koordinacije. Zlasti bo potrebno opraviti veliko strokovnega dela za realizacijo idejne zasnove muzejske ureditve in se uspešno dogovoriti za ustrezno skrbništvo tega veličastnega spomenika. Upamo in želimo, da nam bo z nadaljnjim prizadevanjem uspelo do septembra opraviti načrtovane naloge in izpeljati uradno otvoritev spomenika.

Nagrajena dela literarnega natečaja

Moja rodna domovina

Izbor 2011

ZARJA

Izgubljena dežela,
zemlja materina!
Krvavo si jokala,
moja domovina.

Teptana in razkosana
si trpela,
a vedno si
k svobodi strmela.

Pozabljeno ljudstvo
te je negovalo
in ponižanje svoje
premagovalo.

A iz globeli boš vstala,
povrnila si sijaj.
Premagala boš vse težave–
morda čas za to je zdaj.

*Avtorica: Domen Duša, 9.a
OŠ Dušana Muniha, Most na Soči
Mentorica: Nevenka Janež*

SLOVENIJA

Pred dvajsetimi leti
smo se osamosvojili,
ker bolje živeti smo želeli,
državo smo ustanovili.

Srce močno je bilo,
zmoremo, smo dejali
in se je zgodilo.

Besedo smo držali.

Zdaj v Sloveniji živim,
po naše govorim,
se naših običajev veselim.
Šli smo korak naprej
in zdaj za nas ni več mej!

*Avtorica: Tina Žlogar, 7. b
OŠ Toneta Čufarja, Ljubljana
Mentorica: Zdenka Ferenc*

MOJA RODNA DOMOVINA

V naši lepi domovini
veliko je nižin.
Na vsaki je planini
drevo starih korenin.

Če bi drevesa znala govoriti,
bi nam povedala toliko stvari,
ki nam ne pustijo pozabiti,
del česa smo mi vsi.

Bistra modra reka
se vije po dolini
in vsaka se prepreka
pokloni tej milini.

Za našo ljubo domovino
preteklo mnogo je krvi,
zato ji dovolimo,
da spomni nas na tiste dni.

*Avtorica: Saška Kurnik, 8.a
OŠ Voličina, Sp. Voličina
Mentorica: Mateja Karneža*

MOJA RODNA DOMOVINA

Domovina je prvo, kar zagledajo otrokove oči, in zadnje, po čem naj bi hrepnelo srce.

Lahko pa se vprašamo, če to še zmeraj drži. Ali srce še zmeraj hrepni po glasbi, ki zadoni ob največjih praznikih, ali se oko še zmeraj zarosi ob pogledu na Triglav ?

Včasih se mi zazdi, da Slovenci pozabljamo, da živimo v svoji domovini in ne le na nekem nedoločenem koščku zemlje, ki sploh ne šteje. Pozabljamo, da beseda, ki jo slišijo naša ušesa, ni le okras, ampak jezik, s katerim otrok prvič zakliče mama, jezik, v katerem doni naša himna, ki nas opominja na to ljubezen, ko vstanemo domovini v ponos. Zanimivo se mi zdi, kako so domovino čutili njeni pesniki in pisatelj, pa tudi vsi ostali umetniki. Kako se jim je slovenščina zdela najlepši jezik, ki je kdajkoli obstajal in za katerega so se borili s svojimi deli.

Zdaj pa na radiu več ne slišimo veliko slovenskih pesmi, ampak pesmi drugih jezikov, ki te lahko opomnijo, da pozabljaš, da si le slovenskega naroda sin, kot je pel Tomaž Domicelj.

Res je, da se v šoli učiš slovenščine in imaš mnogokrat občutek, da je sama po sebi umevna. Pa je res? Se

morda dedek res lahko boji, da njegov vnuk ne bo več pel slovenske pesmi in bil ponosen, kot je sam? Ko postaneš starejši, pozabiš dejstva o slovenščini, od primer do odvisnikov, začneš pa spoznavati, kako ogromno ti pomeni ta »samoumevna« slovenščina. Kako uživaš, ko se vrneš iz tujine in slišiš slovensko besedo ter čutiš toplino soljudi.

Domovina pa ni samo v besedi, v jeziku. Včasih se sprehodim po njenih poljih in se naužijem njene lepote. Od polj do ptic, pa od mest do gradov. V tem pogledu sem zelo ponosna na svojo domovino. Čeprav smo glede na število prebivalcev majhen narod, bi naša domovinska zavednost lahko bila velikanska. Pa saj ni vse tako črno. Tudi o naših delih teče beseda v drugih deželah. Največ pa naj bi pomenila ravno nam, tistim, ki jih naredimo. Zato moramo to zavednost spodbujati.

Zaigrala je slovenska himna, zaplapolala slovenska zastava, govorimo slovenski jezik, konec koncev pišem spis za slovenski literarni natečaj. Kaj je bilo sploh pomembnega v slednjem stavku, je tu kar tako, da zapolni vrstice? Se boste mogoče vprašali. Pa je bil kdo pozoren na pridevnike pred samostalniki – slovensko. Naša domovina je Slovenija, do nje naj bi po mojem čutili hvaležnost in po-

nos, ne pa le nergali nad stanjem v njej. Sama sem resnično hvaležna za vsak trenutek, za vsako besedo, ki jo izrečem jaz in ljudje okoli mene, za vsak korak, ki ga storim na zemlji. A največ mi pomeni slovenska proza in poezija, ki opeva domovino in njeno lepoto; slovenska beseda na vse možne načine, v vseh narečjih; vsak korak, ki ga storim po slovenski zemlji, po naši zemlji.

Ker se moje pisanje ukvarja predvsem z mojim odnosom do domovine, ga bom zaključila z besedami, ki niso več velikokrat izrečene, a iz naše notranjosti kričijo z vsakim utripom srca. ŽIVELA MOJA DOMOVINA !

Avtorica: Sabina Majerič, 9. a OŠ Sveta Ana

Mentorica: Barbara Pristovnik

MOJA DOMOVINA

Meni domovina pomeni dom, kjer se počutim varnega in sem obkrožen s prijatelji in družino.

Slovenci smo dolga stoletja čakali na svojo državo – svojo domovino. Polemike o tem, kdaj naj bi se Slovenci zavedali svojega obstoja, so danes med strokovnjaki precej raznolike. Če upoštevamo dejstvo, da je Primož Trubar zapisal: »Lubi Slovenci!«, potem lahko rečemo, da so se intelektualci začeli zavedati pomena »slovenstva« že takrat. Prvo resno pobudo smo Slovenci pokazali v t.i. pomladi narodov leta

1848, ko smo dobili prvi slovenski nacionalni program Zedinjena Slovenija in od takrat so se pobude Slovencev po samostojni državi še stopnjevale. Vendar kljub temu smo še naprej živeli v »sožitju« z drugimi narodi.

Leta 1991 so se nam uresničile večstoletne sanje po samostojni državi. In dobili smo jo. Svojo domovino in svoj prostor pod soncem. Našo državo Slovenijo. *(Tilen Križanič, 8. razred)*

DOMOLJUBJE je izražanje domovinskih čustev in zvestoba domovini tudi v težkih trenutkih. *(Maks Klinec, 8. razred)*

DOMOVINA je tako posebna beseda. Meni to predvsem pomeni dom. Vem, da če se odpravim na počitnice, npr. v Francijo, bom nekega dne zagotovo prišla domov na svoj dom, v svojo domovino. *(Sara Pelicon, 8. razred)*

Meni domovina pomeni veliko. Na našo domovino bi morali biti ponosni, a se premalo ljudi tega zaveda. *(Iris Saksida, 8. razred)*

Lepo je imeti svojo državo in svojo domovino. Ponosna sem na to, da sem Slovenka. *(Minka Harej, 8. razred)*

MOJA RODNA DOMOVINA, MOJA SLOVENIJA

Živim v Sloveniji. To je moja domovina. Kaj meni to pomeni, da je Slovenija moja domovina?

Še nikoli prej se nisem vprašala, kaj to sploh je domovina. Toda zdaj, ko razmišljam o njej, ugotavljam, da je moja domovina Slovenija pravzaprav moj dom. V njej živim že celo življenje, skupaj s svojimi sorodniki, prijatelji, sošolci...Nudi mi kraj, kamor se vedno z veseljem vračam, kjer se počutim varno. Čeprav ne izkazujem pretirane ljubezni do Slovenije, podzavestno čutim neko pripadnost, da sem spadam.

Kako pa jaz kot osnovnošolka ohranjam kulturno dediščino? Ali se sploh trudim? Ko gremo s šolo, ob raznih kulturnih dnevih, v muzeje, se vedno vsi pritožujemo. Nikomur se ne da sprehajati po muzejih, še manj pa reševati delovnih listov. Za domača branja imamo vedno knjige, ki nikomur niso všeč. Pravimo, da so zastarele, da mi ne bomo brali knjig o kmetih in o razlikah med družbenimi sloji, če nas pa to ne zanima. Pa še napisane so v »zastarelem« jeziku, ki ga malo težje razumemo. Ampak samo na tak način lahko ohranjamo našo kulturno dediščino, znanje se tako prenaša iz roda v rod. Verjamem, da bomo čez nekaj desetletij cenili to, kar se v šoli učimo, pa se nam za zdaj ne zdi pomembno.

Kaj pa pokrajina, Slovenija? Večina se nas sploh ne zaveda, da smo lahko zelo srečni, ker ima Slovenija takšno geografsko lego. Še isti dan se lahko sprehajaš po gorah, plavaš v morju ali pa si ogleduješ kraške jame. Kaj bi si lahko želeli še lepšega? Najlepše je poleti hoditi po gorah, ko sije sonce, malo piha veter, ptice žvrgolijo in povsod okoli tebe je naša prečudovita narava. Opazuješ živali, rastline in občuduješ, kar je ustvarila narava, ne pa človek. Ko se uležeš na travnik poln cvetic in gledaš v nebo! Še lepše pa je v gorah ponoči, ko kampiraš. Okoli tebe je tišina, samo v daljavi slišiš čričke

ter ne razmišljaš o ničemer, samo gledaš v nebo in občuduješ zvezde. Da jih sploh vidimo, smo lahko zelo srečni, nekateri pa to jemljejo kot samoumevno. Na svetu je že veliko mest, kjer ponoči, zaradi svetlobne onesnaženosti, zvezd ne vidijo več.

Kaj pa naš jezik: slovenščina? Eden izmed težjih jezikov na svetu je. Večina nas sploh ne razmišlja, kateri jezik bi mi zdaj govorili, če ne bi bilo naših prednikov. Če se Trubar in sonarodnjaki ne bi tako trudili, mogoče slovenščina sploh ne bi obstajala. Mi pa govorimo čedalje manj slovensko in dodajamo v naš govor vse več tujk. Kot pravijo, tuje je vedno boljše. Ko se sprehajaš po nakupovalnem centru in gledaš imena trgovin, lahko vidiš: Tom Tailor, New Yorker, Deichman, S.Oliver, Two-way ... same tujke. Redkokdaj najdeš trgovino s slovenskim imenom.

Po čem pa je Slovenija prepoznavna po svetu? Lahko smo ponosni, da smo imeli najboljšega alpinista na svetu, Tomaža Humarja, ki je opravil okoli 1200 vzponov. Da je Davo Karničar edini na svetu, ki je smučal z Mont Everesta. Petra Majdič je najuspešnejša slovenska smučarska tekačica vseh časov. V svetovnem pokalu je osvojila kar 24 zmag ter je na drugem mestu najboljših šprinterok v zgodovini Svetovnega pokala. V Mariboru raste najstarejša trta na svetu. V Celju pa so ustvarili in natisnili knjigo v rekordnih dvanajstih urah. Knjiga sedaj velja za najhitreje napisano

knjigo na svetu. Slovensko podjetje Pipistrel izdeluje ultralahkaletala, ki so znana po vsem svetu. Ivo Boscarol, ki je ustanovil to podjetje, je dobil najvišje priznanje mednarodne letalske zveze za prispevek k razvoju letalstva. Podjetje Akrapovič proizvaja vrhunske izpušne sisteme za motocikle. Izpušne sisteme Akrapovič uporabljajo motorna kolesa v prvenstvih moto GP, Superbike, Supersport... Tudi BSPlayer (multimedijski predvajalnik) je naredilo slovensko podjetje Webteh. Omogoča predvajanje vseh medijskih datotek. Program je bil preveden v VEČ kot 60 jezikov.

Ti dosežki dokazujejo, da kljub temu da smo tako majhni, lahko dosežemo veliko. Zdaj smo prepoznavni po svetu zaradi velikih ljudi, ki so naredili velika dela. K prepoznavnosti pa lahko veliko pripomoremo tudi sami, le volja je potrebna.

Moj namen tega spisa je bil, da bi se malo zazrli vase in »razčistili« sami s seboj, kako mi spoštujemo ter kaj naredimo, da ohranjamo našo domovino. Kako bi lahko še bolj ohranjali našo naravo, naš jezik ter cenili vse to, kar nam je bilo dano. Ne pa da smo ves dan za računalnikom in se obremenjujemo, če nam ne uspe priti v naslednji »level«. Polno je treba živeti vsak dan posebej zase in za domovino.

*Avtorica: Špela Kukovica, 9. Razred
OŠ Nove Jarše, Ljubljana
Mentorica: Suzana Pigac Kokalj*

MOJA DOMOVINA IN JAZ

Splošno gledano se danes mladi bolj malo ukvarjamo z domovinsko tematiko. V šoli o pomenu narodne zavesti ne govorimo kaj dosti, izjeme so le projekti, pri katerih sodelujemo. Ne gre za to, da ne bi čutili domovinske pripadnosti ali pa da bi se v Sloveniji počutili slabo – o teh stvareh največkrat sploh ne razmišljamo. Velik vpliv imajo na nas tudi tuje kulture, sploh kar se tiče glasbe in filma. Slednja večini mladim pomenita zelo veliko in tako je angleščina del našega vsakdanjika. Rezultat tega se kaže že v jeziku, ki ga govorimo – uporabljamo veliko prevzetih besed, čeprav imamo za isto stvar tudi lep, slovenski izraz.

Kar se tiče starejših, je stvar malo drugačna; določeni so na domovino tako rekoč čustveno navezani, njeno zgodovino so sooblikovali, doživeli so vojno in se borili za svoj narod. Danes so meni te stvari težje razumljive, saj odraščam v drugačnih okoliščinah in stvari, ki so jih oni, sama nisem doživela. A vendar se zavedam, da je domovinska zavest pomembna za vsak narod. Drži ga

skupaj in povezuje ljudi; ti skupno sprejmejo neke vrednote, za katere se zavzamejo in jih ohranjajo. Pomembna je prav tako kot nekoč, ko je ljudstvo budila k uporu tujcu, ki ga je zatiral. Kar se tiče odnosa do domovine pa ne govorim le o politiki in nekih naučenih zgodovinskih dejstvih, ki jih naj bi poznali in zgolj na podlagi njih cenili Slovenijo. Pozitiven odnos se kaže že z upoštevanjem vrednot, za katere so se borili naši predniki, in s spoštovanjem simbolov slovenstva, ki so imeli že v preteklosti zelo pomembno vlogo pri ljudeh; kot simboli domovine so jim vlivali moč in pogum in v njih vzbujali neverjetna čustva.

Danes so državni simboli Republike Slovenije zastava, grb in himna – sedma kitica Prešernove Zdravljice. Zdi se mi, da so v zadnjem času kar nekako izgubili svoj pomen in smo do njih precej brezbrizni. Splošno je znano, da svoboda postane cenjena šele takrat, ko je odzeta. Danes se nam slovenska samostojnost zdi samoumevna, kar pa ne pomeni, da moramo pozabiti na zgodovino in

na to, kako je bila priborjena. Biti bi morali edinole hvaležni tistim, ki so jo izborili za nas in jo tako lahko uživamo še danes. To ni nekaj, o čemer bi lahko le razpravljali, storiti pa ne bi mogli ničesar. Na nas mladih je, da negujemo vrednote NOB in jih ohranjamo za svoje zanamce.

Dober začetek je bilo že sodelovanje pri projektu Stisni roko v pest. Zase lahko rečem, da sem o zgodovini Slovenije izvedela marsikaj novega, tudi stvari, ki bi jih skoraj morala poznati že od prej. Z domovinsko tematiko smo se ukvarjali kar precej časa, obravnavali smo različna dela, ki so v povezavi z njo in zapisovali svoje razmišljanje. Mislim, da smo dosegli cilje našega projekta in začeli na domovino gledati drugače kot le na kraj, kjer po naključju živimo. Zdi se mi prav, da se mladi zavedamo, kdo smo in od kod prihajamo ter smo na to tudi ponosni.

*Avtorica: Neja Luzar 9. razred
OŠ Brusnice, Brusnice
Mentorica: Darja Šinkovec*

MOJA RODNA DOMOVINA

Po naši domovini vodijo nas poti,
ki peljejo na vse strani.

Ob cestah, bregovih, strminah
in dolinah živimo
ter se veselimo.

Smo majhni, a pogumni,
ni nas veliko, a nismo neumni.

To dokažejo tekmovanja,
na katerih pokažemo veliko znanja.

Zastavo vidijo vsi,
iz mesta ali vasi;
na njej so barve tri,
med njimi pa grb stoji.

Zdravljica naša himna je,
od Prešerna dana nam je,
na tekmovanjih vedno zraven je,
saj je simbol Slovenije.

Ednina, dvojina in množina
nam niso problem,
tako kakor ni pomagati ljudem.
Del Panonske nižine, Alpe in morje
to je naše obzorje.
V svetu smo znani po naših lepotah
in dobrotah.

Zaseko, prekmursko gibanico, mlince,
krofe, joto in žgance,
mineštro, bograč, pogačo
ter drugo jedačo
poznajo vsi,
katere naša hrana veseli.

Ko se frajtonarca zasliši,
obstanejo tudi miši.
Narodne noše še danes živijo,
ob naših plesih se ponovno zavrtijo.

Naše prelepe gore
v soncu se blešče.
Ljudje jih radi obišejo
in jih do vrha raziščejo.

Vsi parki, jame, jezera in planine
se bleščijo v soju mesečine.
Julijske Alpe vsi občudujemo
in jih s ponosom razkazujemo.
Vsi radi grede tja,
gledat, kako se Triglav smehlja.

Slovenijo preprosto moraš imeti rad,
saj je naš največji zaklad.

*Avtorica: ANA TRSTENJAK, 7. r.
OŠ Janka Ribiča Cezanjevc
Mentorica: Karmen Rauter*

MOJA RODNA DOMOVINA

Zelo rad se sprehajam po naravi, uživam v toplem soncu, poslušam petje ptic, ki me vedno znova spomnijo na kakšno lepo slovensko pesem. Včasih me tako navdihnejo, da kar zapojem »Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati djala, ko me je dete pestovala ...« Ob drugem ptičjem napevu pa mi v ušesih zazvenijo tudi moderne pesmi, prepevane v drugih jezikih.

Ko začnem podrobneje razmišljati o jeziku živali, o jeziku glasbe, sem vedno znova navdušen, da imamo Slovenci, ki smo bili stoletja pod tujimi oblastniki, vseeno svoj jezik, slovenski jezik. Kljub temu da je bil v različnih zgodovinskih obdobjih zanemarjen, razvrednoten, zaničevan in poimenovan kot jezik kmetov, se je vse do danes ohranil. Slovenci smo bili vedno zaznamovani kot majhen narod, zato ni presenetljivo, da smo tako v preteklosti kot tudi

v današnjih časih znani po dovtetnosti za učenje tujih jezikov. Slednje je seveda zelo koristno za preživetje v globalnem in hitrem svetu računalništva, v katerem prevladuje angleščina. Kljub temu ima slovenski jezik izjemno vlogo pri ohranjanju slovenske identitete, česar pa se premalo zavedamo. Tega sem se najbolj zavedal, ko sem bral Kaplanova Martina Čedermaca, ki smo ga obravnavali v letošnjih urah slovenskega jezika. Kaj bi se zgodilo, če bi nam jezik vzeli?

Vse prepogosto tudi pri običajnih pogovorih uporabljamo tujke, ki počasi izkoreninjajo slovenščino. Pri vsem tem pa je izredno zanimivo, da so se tudi tujci začeli učiti slovenščine, kar daje sami vlogi jezika v družbi dodaten pomen.

Slovenščina je moj materni jezik, zato so mi vse izjemne lastnosti je-

zika, kot sta dvojina in prisotnost različnih narečij, domače. Ob vsem tem pa je izredno zanimivo, da različna narečja med seboj prinašajo različne slovenske običaje in navade. Pri oblikovanju slednjih so imeli močan vpliv sosednji narodi, ki so svojim jezikom povzročali, da narečja v določenem delu uporabljajo poslovenjene tujke.

Ko pa se ob mraku vračam proti domu, ni slišati petja ptic. Ob tem se spomnim na moje razmišljanje o jeziku. Zaželim si, da jezika, ki mi je bil položen v zibelko, ne bi zajel mrak in da ne bi nikoli utihnil.

Jernej Režek, 9. a

OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica,

Mentorici: Ana Berčon in Zdenka Zakrajšek

DOMOVINA

Domovina je nekaj, kar se z besedami le stežka opiše.

Je zemlja, ki jo čutim pod nogami,
je zrak, ki mi vsak dan s svežino napolni
pljuča,
in je moja rodna mati.

Ne maram pogledov nazaj, vendar se vedno znova sprašujem:

»Je bilo vredno? Vredno trpeti in pojiti
zemljo z našo – slovensko krvjo?

Da, bilo je!«

Vsi smo enaki in si hkrati različni,
a družijo nas enaka kri – kri Slovencev.

Naša domovina je kraj,
kamor hodijo ptice najlepše melodije pet,
kjer se šumeči potok preliva po ostrem
kamenju,
je zelena trava,
ki rase, in tu najlepše rože cveto!
Vedno je bila in bo ostala najlepši kraj
in vedno se bom rada vrnila nazaj!

Avtorica: Kaja Kovačič, 8 razred
OŠ Podbočje, Podbočje
Mentorica: Janja Rostohar

MOJA RODNA DOMOVINA

Z leti, ko postajam starejša, čedalje pogosteje premišlujem, kaj je moja domovina. Sprašujem se, ali je to kraj, v katerem živim, so to ljudje, ki jih srečujem vsak dan, domači travniki in polja, moja reka Kolpa in naše druge reke, morje, hribi, gore ... Ali pa je moja domovina ves svet, ki me obdaja in katerega del sem, pa naj je dober ali slab? Moja domovina je del mene in ponosna sem nanjo.

Vesela sem, da se mi zanjo ni bilo treba boriti kot mojim prednikom. Zavedam se, da v preteklosti življenje v moji domovini še zdaleč ni bilo takšno, kot ga živimo danes. Naši dedje so se srčno borili za vsak košček slovenske zemlje, ki jim ga je odvezel sovražnik. Mnogi so tako za nas in našo današnjo domovino Slovenijo darovali najdragocenejše – svoje življenje. Naši ljudje so pretrpeli grozote prve in druge svetovne vojne. V drugi svetovni vojni jih je združevala Osvobodilna fronta, katere 70. obletnico smo praznova-

li minuli mesec. Za našo svobodo in neodvisnost pa je bila velikega pomena tudi desetdnevna osamosvojitvena vojna, ki nam je prinesla današnjo neodvisno in samostojno državo. Letošnji dan državnosti bo zato še posebej slovesen, saj bo naša mlada država Slovenija stara dvajset let.

Srečna sem, da živim v svobodni domovini. Ko vidim in slišim, kako mnogi narodi po svetu trpijo zaradi različnih spopadov in vojne, sem žalostna. Takrat pomislim na kaj lepega in se zazrem v daljavo ... Vidim slovenske gozdove, hribe, sinje nebo, slišim prelepo ptičje petje, vonjam številne čudovite cvetove, v mislih potujem skozi naše prelestne vasi in mesta ...

A domovina niso samo lepote, ki jih vidim in se jih lahko dotaknem. Domovina je še več; to so ljudske šege in navade, glasba in petje, predvsem pa naša lepa slovenska beseda – moj materni jezik slovenščina. V vasi, kjer živim, govorimo eno izmed belokranjskih narečij. Moja mamica,

ki je doma iz okolice Ribnice, še vedno govori svoje narečje. V šoli govorim knjižni jezik. In ko takole razmišljam, se zavem, kako bogata je naša domača beseda. Slovenci smo lahko ponosni na svoj jezik in se ga ne smemo sramovati. Moramo ga ohranjati in širiti.

Ljubezem do slovenske zemlje in domovine ter materinščine so skozi vsa stoletja našega obstoja izpričevali mnogi naši odlični pesniki in pisatelji. V svojih domoljubnih delih so v naših ljudeh prebujali in ohranjali narodno zavest vse do današnjih dni.

Ponosna sem, da sem Slovenka. Četudi me bo pot življenja kdaj odpeljala od doma, bosta v meni živela moja domovina Slovenija in moj jezik slovenščina. Morda bom govorila več jezikov, a razmišljala in čutila bom vedno le v tistem, ki mi je bil položen v zibelko.

*Avtorica: Klara Laura Konda, 8. razred
OŠ Stari trg ob Kolpi
Mentorica: Marija Volf*

MOJA RODNA DOMOVINA

Ko rodiš se, ti je dana,
korenina zakopana,
rodna gruda, nje širjava,
domovina ena sama.

Skoz` življenje jo spoznavaš,
nje lepote obožuješ
in ponosno si priznavaš,
da ji slavo požvižgavaš.

Z njo odrasteš, z njo se staraš
in nikoli je ne varaš,
saj je zmeraj tu ob tebi,
te tolaži, stisne k sebi.

Vse to je le ena sama,
domovina naša draga,
v srcu vsakem zapisana
in rodovom dalje dana.

*Avtorica: Adrijana Toplak, 8. b
OŠ Lenart, Lenart
Mentorica: Nadja Ferik*

Domovinsko društvo generala Maistra Šentilj se predstavlja

Bruno Jelenko

Domovinsko društvo generala Maistra Šentilj smo ustanovili leta 2009 ob prazniku naše občine in 135-letnici rojstva generala Rudolfa Maistra – Vojanova.

Z občino, Osnovno šolo Rudolfa Maistra, društvi in veteranskimi organizacijami si prizadevamo spodbujati in razvijati domoljubno zavest in negovati zgodovinsko vedenje o nastajanju samostojne in neodvisne slovenske države - na narodne bojevnike za severno mejo do leta 1919 in zgodovinsko delo generala Rudolfa Maistra, na narodnoosvobodilni boj 1941 – 1945 in vojno za Slovenijo 1991.

Društvo nadgrajuje odnos Šentilja do svoje preteklosti. Šentilj je že leta 1937 preimenoval šolo v »Ljudsko šolo generala Maistra«. Ta je leta 1978 sprejela v varstvo iz Maribora izgnan kip generala Rudolfa Maistra. Na njeno pobudo je občina Šentilj leta 1996 za svoj praznik privzela rojstni datum generala Rudolfa Maistra in leta 1998 šentiljskim narodnjakom postavila spominska obeležja ali po njih imenovala ulice. Ob peti obletnici vojne za Slovenijo je občina postavila spominsko obeležje s sporočilom: »Borcem za slovensko državo 1918, 1941-1945, 1991« s pripisom »Kjer Mura priteče do Slovenskih goric, vedno bil močan je domovine klic«.

Naš začetek

V občinski stavbi smo leta 2009 ob dnevu Rudolfa Maistra in 90-letnici določitve državne meje pripravili razstavo »Šentilj 1918-1919«, posvečeno koncu obdobja narodnostnih bojov za slovenski Šentilj.

Franju Ternovšku, sinu Maistrovega borca, učitelju in kulturnemu delavcu, smo takrat podelili naziv častnega člana.

Občina Šentilj je leta 2010 po našem predlogu ob 140-letnici slovenske šole v Šentilju podelila Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj Zlato priznanje Občine Šentilj za njen prispevek pri obrambi severne meje in negovanju izročila generala Rudolfa Maistra.

Ob 100-letnici Slovenskega doma smo maja letos v avli prosvetnega doma odprli razstavo »Slovenski dom v Šentilju« in ustvarili soglasje o upravičenosti ustanovitve muzeja v Slovenskem domu. Društvo pripravlja izdajo vodnika »Po poti naše preteklosti« ob pomnikih pomembnih dogodkov iz narodnostne, gospodarske in kulturne zgodovine našega kraja, občina pa izdajo kronike njenih krajevnih skupnosti.

S predlogi za postavljanje spominskih obeležij in poimenovanje domov krajanov po zaslužnih občanih skrbimo za ohranjanje njihovega spomina.

V občinskem Glasilu objavljamo prispevke o našem zgodovinskem izročilu.

Dan Rudofa Maistra 2011

Franjo Žebot je bil šentiljski narodnjak, novinar in politik, podpornik Majniške deklaracije, član Narodnega sveta za Štajersko, sodelavec generala Rudolfa Maistra in narodni poslanec v Kraljevini SHS.

Franju Žebotu smo postavili spominsko obeležje

Občina Šentilj in Domovinsko društvo generala Maistra Šentilj sta mu za njegov prispevek pri nastajanju slovenske države ob 130-letnici njegovega rojstva postavila spominsko obeležje na rojstni hiši v Selnici ob Muri 74. Žebotovemu rodu v ponos, nam in zanamcem za slavljenje prvih graditeljev slovenske države in zgled slovenskega domoljubja.

Življenjska pot Franja Žebota

Franjo Žebot se je rodil 10. avgusta 1881 v kmečki družini Jožefe in Jurija Žebota v Selnici ob Muri. Bil je star devetnajst let, ko se je njegov oče leta 1900 v obdobju narodnostnih bojov za slovenski Šentilj kot občinski odbornik in narodnjak izrekel proti ustanovitvi javne nemške šole v Šentilju.

Kmalu za tem se je vključil v narodnoobrambno gibanje v Slovenski krščansko-socialni zvezi. Leta 1907 je bil na ustanovnem sestanku Slovenske kmečke zveze za Štajersko izvoljen v osrednji odbor, na ustanovnem shodu Zveze slovenskih fantov leta 1908 pa za njenega predsednika. Kot glavni govornik je nastopal na mladinskih taborih, ki jih je Zveza prirejela na Štajerskem.

Leta 1908 je bil izvoljen za tajnika in blagajnika gradbenega odbora za postavitev Slovenskega doma v Šentilju. Ta branik slovenstva na severni meji so z doslej najbolj množično prireditvijo v Šentilju z vseslovensko pomočjo in kljub velikemu odporu Nemcev svečano odprli 8. septembra 1910.

Istega leta se je preselil v Maribor in se posvetil novinarstvu. Delal je v uredništvu Straže in z dr. Antonom Korošcem urejal Naš dom in Slovenski gospodar. Leta 1911 je postal vodja Tiskarne sv. Cirila. Tu je odigral pomembno vlogo v deklaracijskem gibanju, saj je bila tiskarna leta 1917

središče zbiranja podpisov za Majniško deklaracijo. Zanje so žene in dekleta v šentiljski fari zbrale 973 podpisov.

Leta 1918 je bil kot član Slovenske ljudske stranke imenovan v vodstvo Narodnega sveta za Štajersko in je v tednih pred prevratom skrbel za organizacijo narodnih straž po vsej Štajerski. Prvo je po nalogu dr. Karla Verstovška postavil v Šentilju.

Franjo Žebot se je tudi v novi državi, Kraljevini SHS, aktivno vključil v politično življenje v Mariboru. Na prvih parlamentarnih volitvah 1920 sicer ni uspel, a je kasneje prišel v Narodno skupščino kot namestnik umrlega poslanca. Zaradi velike priljubljenosti je z veliko večinozma-

gal na volitvah v letih 1923, 1925 in 1927, vselej na listi Slovenske ljudske stranke. Od leta 1935 do nemške okupacije leta 1941 je bil podžupan občine Maribor.

10. aprila 1941 so ga Nemci aretirali in internirali v taborišče Dachau, kjer je umrl 13. aprila 1945, star 64 let.

France Filipič, Slovenski biografski leksikon:

»Žebot je bil nadarjen kmečki fant, ki se je s pomočjo katoliške prosvetne organizacije razvil v pomembnega narodnega delavca. Zaslužen je, da je pokrajina ob Muri dobro pripravljena pričakala prevrat jeseni 1918 in dala varno zaledje generalu Maistru ob osvoboditvi Maribora.«

Priznanje Antonu Strletu

Priznanje Antonu Strletu, vzornemu domoljubu ter sopobudniku in ustanovnemu članu NDDGM – Unec.

Jelka Šertel

Notranjsko domoljubno društvo generala Rudolfa Maistra Unec je predlagalo Zvezi društev generala Maistra podelitev ustreznega priznanja zelo aktivnemu članu in tajniku Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec, Antonu Strletu.

Anton Strle je zaslužen za vzorno ohranjanje in negovanje spomina na generala Maistra.

Rudolf Maister na Uncu ni bil nikoli zamolčan. Na podružnični šoli je od leta 1954 do 1989 deloval Pionirski odred Rudolfa Maistra. Anton Strle je kot predstavnik podjetja KOVIND z Unca 1.8.1984 prevzel patronat in donatorstvo nad Pionirskim odredom Rudolfa Maistra in šolo.

Anton Strle je imel tudi zelo pomembno vlogo ob poimenovanju šole po generalu Rudolfu Maistru, še posebej pa ob zagotavljanju sredstev za obnovo šole.

Anton Strle je bil prav tako eden od pomembnih pobudnikov in ustanovni član podružnice ljubljanskega

Društva General Maister, ki je bila l. 2000 ustanovljena na Uncu. Iz nje se je razvilo Notranjsko domoljubno društvo General Maister Unec.

Anton Strle si je tako kot tajnik društva in kot direktor Kovinoplastike Lož, KOVIND Unec prizadeval za razvijanje in ohranjanje spomina na pesnika in generala Rudolfa Maistra.

Prispevek Antona Strleta je izjemen,

saj je vztrajno in zavzeto skrbel za aktivnosti, sodeloval v spominskih dnevih, proslavah in svečanostih v domačem kraju, hkrati pa se je aktivno vključeval v dejavnosti drugih društev in Zveze.

Anton Strle je vzor domoljubja, ki si priznanje za svoje predano delo idejam generala Rudolfa Maistra zagotovo zasluži.

Tone Strle v družbi članov Upravnega odbora

Skupščina Društva general Maister Ljubljana

Aleks Štakul

Skupščino društva smo najprej obeležili s petjem himne Slovenec sem in s krajšim nastopom učenk Osnovne šole Vič Ljubljana, ki so nam prebrale najboljša in najgrajena literarna dela iz lani razpisane javnega natečaja Moja domovina. Ker je to bilo na spominski dan rojstvalike slovenske zgodovinske osebnosti - pesnika, likovnega umetnika, domoljuba in hrabrega ter odločnega generala Rudolfa Maistra Vojanova, je predsednik društva uvodne besede v svojem letnem poročilu najprej namenil njegovi vlogi in poslanstvu. Sposoben, nardarjen, bister ter trdnega značaja je v pravem in usodnem trenutku za prihodnost Slovencev dobro vedel, kaj mu je storiti in kaj mu velevata dolžnost in ljubezen do slovenske besede in domovine. Morda se danes niti ne zavedamo dovolj dobro pomembnosti in razsežnosti Maistrove odločitve, da Maribor ostane slovenski in da s svojim odločnim dejanjem dokončno utrdi narodno-politično in državno mejo tam, kjer jo je škof Anton Martin Slomšek zakoličil leta 1859 s prav tako odločnim dejanjem, ko je uspel prestaviti sedež Lavantinske škofije v Maribor.

Ali danes znamo ohranjanje sporočilnosti in etične vrednote teh velikih zgodovinskih dejanj? Koliko znamo ceniti svobodo, žlahtno žuborenje slovenske govornice, kakšen je naš odnos do domovine in komu je namenjena demokracija, s katero se tako rada hvali politična elita. Je ta samo za izbrance? Moralna kriza je globoka in zasebni interesi pogosto prevladajo nad skupnimi - družbenimi. Kako trdni temelji so torej lahko take domovine, ki ni dovolj prijazna do vseh, in kaj smo za njo pripravljene tudi sami storiti, da nam bo jutrišnji dan lepši in boljšega blagostanja. Živimo v krizi, ki pa ni samo posledica hudih finančnih težav in

različnih sprevrženosti v svetu. Velik del slabosti je kar doma, v nas samih. Kako to premagati in preseči, da mlade generacije z dragocenim znanjem in raznoterimi sposobnostmi ne bodo videle in iskale rešitve za svoj življenjski obstoj in prihodnost v širnem svetu. Prav zato mora biti razumevanje domoljubja in njegovega utrjevanja v današnjem težkem času zelo subtilno in ne more temeljiti le na negovanju tradicij, ampak v novih metodah in oblikah dela, ki bodo prispevale resnični demokraciji in uveljavljanju znanja na vseh področjih političnega, kulturnega in gospodarskega življenja.

S tega vidika tudi ocenjujemo naše delo, ki ne more temeljiti samo na zunanjih formah, ampak smo dolžni kot člani društva general Maister, da delujemo v skladu z njegovim poslanstvom in vrednotami v okoljih kjer delamo in živimo. To ne pomeni, da niso potrebne tudi organizirane oblike našega dela in različnih aktivnosti. Bilo jih je kar nekaj v preteklem letu.

Sodelovali smo na vseh pomembnejših prireditvah, skrbeli za počastitev spomina na generala Maistra s primernim programom pri spomeniku

na Trgu OF in pred Ministrstvom za obrambo, vzpostavili dobro sodelovanje z Osnovno šolo Vič in Srednjo upravno administrativno šolo, organizirali poučno ekskurzijo po poteh generala Maistra in poročnika Franja Malgaja na Koroškem. Dobro sodelujemo z Mestno občino Ljubljana in z Ministrstvom za obrambo. Res da vsega, kar smo sprejeli v letnem programu, nismo uresničili. Ampak to ne pomeni, da nismo aktivni. Navsezadnje imamo v naših vrstah vrsto članov, ki opravljajo pomembne naloge tako v našem društvu kot tudi v okviru Zveze društev general Maister. In nanje smo lahko ponosni. V preteklem letu je začelo izhajati glasilo Maistrov glas. Jedro prizadevnega uredniškega odbora tvorijo člani našega društva.

Čeprav se ne moremo pohvaliti z obilnimi finančnimi sredstvi, pa smo z njimi ob različnih aktivnostih ravnali skrbno in gospodarno.

Delovni program bodo tudi v letu 2012 dokaj pester ter bo temeljil na razvijanju novih oblik in metod dela, ki bodo predvsem namenjene boljšemu delu z mladimi. To je porok za ohranjanje in razvijanje poslanstva našega društva.

Po slovenskih krajih avstrijske Koroške

Aleks Štakul

V lepem sobotnem jutru smo maistrovci inmaistrovke ljubljanskega društva, bilo nas je več kot 50, krenili z velikim udobnim avtobusom na zanimivo pot Maistrovih in Malgajevih borcev za severno mejo na avstrijskem Koroškem. V Poljanah nas je pričakal predsednik ravskega Koroškega domoljubnega društva Franjo Malgaj in naš izvrsten strokovni vodič Vladimir Ovnčič, ki nam je s svojimi nazornimi razlagami približal ta čudoviti koroški svet od karantanskih časov prvih naselitev Slovanov pa skozi različna in za obstoj Slovencev usodna obdobja, vključno s plebiscitom, vse do današnjega dne.

Prvi postanek v Grebinju, kraju, ki je povezan s slovensko kulturno zgodovino in sredi katerega so na mogočni previsni steni ohranjene razvaline bamberškega gradu iz 12. stoletja in nato vožnja skozi Velikovec, gospodarsko središče Podjune proti Dješkam, najsevernejši točki slovenske manjšine v Avstriji. Na nadmorski višini 1159 metrov nas pričaka v soncu obsijana baročna cerkev Svetega Martina. Kraj se lahko pohvali z 2000 ur sončnimi dnevi na leto. Lepo ohranjeno in obnovljeno taborsko cerkev s pokopališčem, kjer so ponemčeni slovenski nagrobni napisi, obdaja pet metrov visoko protiturško obrambno obzidje s strelnimi linami.

Preko slikovitega hribovja Svinške planine, od koder se razgrne pogled na Karavanke in Gosposvetsko polje, se že od daleč bohota Visoka Ostrovica, eden najslikovitejših gradov v Avstriji. Značilnost te mogočne graščine na 160 metrov visoki osamelni apneniški skalni vzpetini je 14 obrambnih vrat s petimi dviznimi mostovi. Pred Turki neosvojljiva in še danes dobro ohranjena trdnjava. Žal se nismo uspeli sprehoditi skozi njene zanimivosti, saj jo odpro šele ob Veliki noči.

Zato smo po krajšem postanku in obvezni malici, ki nam jo je ljubeznivo in požrtvovalno z raznimi dobrotami pripravila naša neumorna tajnica Angelca Škripec, ob petju koroških in domoljubnih pesmi nadaljevali vožnjo skozi Gosposvetsko polje, nad 2000 let prometno in naselbinsko središče Koroške s Krnskimi gradom – središčem karantanskih Slovencev, Knežjim kamnom, na katerem so ustoličevali koroške vojvode, in Vojvodskim prestolom, na katerem je novou ustoličeni karantanski knez podeljeval fevde.

Obvezen postanek v Gospe sveti na ravnini med Krnskimi gradom in gosposvetsko cerkvijo, kjer je zibelka slovenstva. Ogled romarskega središča z veličastno gotsko cerkvijo, kjer je deloval prvi misijonar in škof med Slovenci sv. Modest s svojimi sodelavci. V zibelki slovenskega krščanstva je postavil prvo cerkev Mariji v čast, danes je mogočna stolnica.

Naš enodnevni izlet nadaljujemo proti bližnjemu Celovcu in Vrbskemu jezeru, ki se steguje proti Beljaku. Velja za enega najtoplejših alpskih jezer. Prve vile so si tukaj sezidali že Rimljani, saj je tod vodila cesta v Virunum

na Gosposvetskem polju. Nazadnje so to lepo pokrajino poselili naši predniki. Vse do konca 1. svetovne vojne so župnije na obeh bregovih jezera veljale za slovenske. Plebiscit in načrtno ponemčevanje sta storila svoje. O slovenskem poreklu pokrajine priča tudi Marijina cerkev na Otoku. O nekdanjem otoku danes ni več sledu, saj je zaradi nasipavanja in nižje jezerske gladine povezan z obalo. Za Slovence je še danes izrednega pomena, saj so prav tukaj uporabljali brižinske spomenike – naš najstarejši pisani dokument.

Vožnjo nadaljujemo vse do jugozahodnega dela jezera in nato vstopimo v sosedno slikovito dolino pod obronki Karavank in ob obrežju reke Drave. Rožek, Borovlje in nato ponovno vzpenjanje navkreber skozi sotesko, ki jo v ozadju vedute razsvetljuje s snegom obložena Košuta. Naš cilj so Sele, slovenska vas s 700 krajani v gorski dolini na 950 metrih nadmorske višine. Tukajkljubujejo še z žlahtno slovensko govorico v koroškem narečjuže od 11. stoletja dalje. Mogočna ljudska šola, vrtec, nova in mnogo starejša cerkev združujejo jezikovno in kulturno raznolikost.

Vzorno urejeno pokopališče s praviimi slovenskimi napisi in posvetili, med katerimi še posebej vzbudijo pozornost kamnite plošče ob portalu cerkvice, ki pričajo o številnih slovenskih žrtvah tega domoljubnega kraja v prvi in drugi svetovni vojni, ko so dobesedno na oltar slovenske domovine položile svoja življenja številne slovenske družine in domačije. Tudi danes jim ostajamo večni dolžniki.

Pot nas nato vodi čez Holmec in Prevalje na kmečki turizem Marin-Miler v hribovskem Šentanelu, kjer ob okusnem in nekoliko že poznem kmečkem kosilu veselo razpoloženi in ob zvokih našega harmonikarja Dominika zberemo še moči za vrtenje na plesišču. In ob koncu še umetniško doživetje, za katerega, ob visoko dvignjenih kozarcih, poskrbi naš dramski igralec Jernej Kuntner z globoko podoživeto in z domoljubjem prežeto izpovedjo Prešernove Zdravljice. V poznih večernih urah, ko se noč prevesi že v nov dan, nas v svoje ne-drje sprejme Ljubljana.

Gospa Sveta na Koroškem

Misli dr. Dragana Potočnika

ob državnem prazniku - dnevu Rudolfa Maistra

dr. Dragan Potočnik

Ob obletnici osvoboditve Maribora in štajerskega Podravja izpod nemškega gospostva je prav, da se spomnimo prelomnih dogodkov ob koncu prve svetovne vojne.

Prvi postanek v Grebinju, kraju, ki je povezan s slovensko kulturno zgodovino in sredi katerega so na mogočni previsni steni ohranjene razvaline bamberškega gradu iz 12. stoletja in nato vožnja skozi Velikovec, gospodarsko središče Podjune proti Dječkam, najsevernejši točki slovenske manjšine v Avstriji. Na nadmorski višini 1159 metrov nas pričaka v soncu obsijana baročna cerkev Svetega Martina. Kraj se lahko pohvali z 2000 ur sončnimi dnevi na leto. Lepo ohranjeno in obnovljeno taborsko cerkev s pokopališčem, kjer so ponemčeni slovenski nagrobni napis, obdaja pet metrov visoko protiturško obrambno obzidje s strelnimi linami.

Pomembno ni le, da ohranimo zgodovinski spomin, ampak je pomemben tudi zgled, kaj zmore odločnost in pogum posameznika oz. skupine ljudi. Hkrati pa so prevratni dogodki tudi priložnost, da ob tako pomembnem dogodku iz nacionalne zgodovine krepimo ponos in ljubezen do domovine.

Moč podravskega slovenstva se je pokazala ob razsulu Avstrije leta 1918, ko sta general Rudolf Maister in Narodni svet za Štajersko na čelu s Karlom Verstovškom, v pravem trenutku in s potrebno odločnostjo, ustvarila pogoje za priključitev Maribora k Državi Slovencev, Hrvatov in Srbov in nato h Kraljevini SHS.

Narodni svet za slovensko Štajersko, ki je imel sedež v Mariboru, je tako prevzel oblast na svojem ob-

močju. Slovenski Maribor je v zgodovinskem trenutku odločil svojo usodo sam, iz svoje moči brez Ljubljane, z lastnim vojaštvom, uradništvom, političnim vodstvom in tudi denarjem.

Odločilen je bil 23. november 1918, ko je general Rudolf Maister s svojimi borci v vojaški akciji razorožil nemško Zeleno gardo, prevzel vojaško oblast v mestu in postavil temelje tudi za slovensko politično oblast v mestu. Spominski dan, ki je zapisan v slovenski zgodovini in v zgodovini mesta kot eden najpomembnejših dni, spominski dan, ki utrjuje samozavest in samospoštovanje vseh Mariborčanov, dan, ki združuje vse narodno zavedne Slovence.

Z odločnim dejanjem je general Maister dokončno utrdil narodno-politično in državno mejo tam, kjer jo je škof Anton Martin Slomšek zakoličil leta 1859 s prav tako odločnim dejanjem, ko je uspel prestaviti sedež Lavantinske škofije v Maribor.

Odločnost generala Maistra in borcev za severno mejo je navdajala tudi borce narodnoosvobodilne vojske drugi svetovni vojni in tudi tiste posameznike, ki so se skozi dvaindvajsetdeset minulih let trudili za ohranjanje sporočila generala Maistra in borcev za severno mejo.

Ko govorimo o generalu Maistru, govorimo o slovenskem častniku, prvem slovenskem generalu, razumniku, pa tudi o umetniku. Razumeti ga je mogoče na podlagi različnih človeških vrlin: vojaške drznosti, neustrašnosti, globoke narodne zavesti, samozavesti enkratnega dejanja, ki postavi vse na kocko, dejanja, ki odloča o uspehu ali propadu naro-

da. Njegovi odločilni načrti za prihodnost Slovenije gakažejo kot enega največjih mož v narodovi zgodovini.

Kar pa ima po mojem mnenju še posebno vrednost, je to, da je v sebi poistovetil poleg discipline vojaka tudi čisto subtilni svet pesnika in slikarja. Prav s tem je kazal na to, da je za uravnoteženo življenje potrebna skladnost med razumom in srcem. Žal je naše življenje danes velikokrat v popolnem neskladju med razumom in srcem. Vse preveč živimo in izhajamo le iz glave. Iz razuma.

General Rudolf Maister se je zavedal, da zmage slovenstva v Mariboru ni moč utrditi samo z orožjem, marveč je treba pot do zmage tlakovati s kulturo. Prav na njegovo pobudo in pobudo slikarja Viktorja Cotiča je bila v kazinskih prostorih 8. decembra 1920 odprta prva slovenska razstava likovne umetnosti na Štajerskem. Navzoče goste je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora Rudolf Maister. Iz njegovega nagovora spoznamo globino in srčnost njegove biti. Med drugim je dejal:

„Potem pa je prišel preobrat in z njim v te kraje nova doba – vsa svetla in goroka. Duše naših kulturnih delavcev so zavriskale, v Pohorju je zajekal hrast, je zašumela bukev, zvonko so zapele Slovenske gorice, tiste lepe slovenske gorice, v katerih čepi za vsakim grmom pesmica in steza ročici proti samcatermu potniku in ga vabi, da jo dvigne iz zatišja. In kar samo iz sebe je vzkipelo to življenje, kakor vrelec in niti nihče ni vprašal zakaj in od kod. Saj je ves ta naš zeleni Štajer tako hrepeneče in tako komaj čakal tega duševnega preobrata in poleta, kakor nestrpnost čaka spomladi bujno cvetno popje, da sme bušniti iz svoje zakopljene postelje

in vzkipeti proti zlatim živim solnčnim žarkom. Tako se nam je razšopirila duša, da je kar sijalo iz nje ... „ Govor je zaključil z besedami: „Naj ta razstava doseže svoj vzvišeni cilj in naj iz Prekmurja, iz Štajerja pa tja do Karavank pritegne vse naše obmejne upodabljaljoče umetnike k drugi umetniški razstavi v našem kulturnem Mariboru, ki bo v doglednem času izpremenil svoj grb tako, da bo njegov golobček k tlom obrnjeno glavico dvignil in se vzel kot kulturni naš feniks k žarečemu solncu“. (iz časnika Tabor, 15. dec. 1920).

Praznovanje dneva Rudolfa Maistra pa ni le priložnost, da ohranjamo zgodovinski spomin, ampak je tudi priložnost zakrepitev ponosa in ljubezni do domovine. Zavest o nacionalni identiteti namreč predstavlja osnovo širši evropski identiteti, kjer je za globlje razumevanje pripadnosti enotnemu evropskemu kulturnemu prostoru še kako potrebno zavedanje lastnega naroda.

Žal smo v polnoletnosti naše mlade države le malo storili za zavedanje o lastni državnosti. Tudi zaradi tega je vrednota domoljubja na dnu med vrednotami mladih.

Domoljubje smo Slovenci znali velikokrat v naši preteklosti jasno pokazati. Prav domoljubje je omogočalo preživetje naroda v najtežjih obdobjih narodove zgodovine.

Jasno je, da je danes nemogoče ohranjati domoljubje na tako visoki ravni, saj na domoljubje vplivajo vse vrste kriz, gospodarska, družbena, politična, in s tem povezano počutje ljudi v domačem okolju.

Zavedati se moramo, da pomemben del vzgajanja mladih v duhu domoljubja poteka v šoli, zato je treba več pozornosti nameniti prav osnovno in srednješolskem izobraževalnem sistemu ter opozoriti na morebitne pomanjkljivosti.

Začeti pa je potrebno pri vlogi šole in učiteljev. Ti imajo pomembno vlogo pri vzgoji domoljubja. V naših šolah je mnogo takih učiteljev, ki s srčnostjo predajajo naprej svojo ljubezen do naroda in otrokom privzgojajo spoštovanje

do narodove preteklosti, spoštovanje do sebe in drugih.

Le taki učitelji bodo npr. iz slovenske književnosti ali iz poglavij narodove zgodovine navdušili učence, da bodo ponosni na svoje prednike. Zdi se, da učitelji vse prevečkrat poudarjajo le razumsko plat dojemanja domovine, učenci pa bi morali dojemati domovino tudi čustveno, kot nekaj, kar je intimno povezano s človekovo identiteto, recimo takšno domovino, kakršno nam prikazujejo veliki slovenski pisatelji, kot sta Cankar in Voranc.

V narodovi zgodovini je veliko primerov, ki bi pomagali graditi bolj samozavestno nacionalno identiteto. Tega žal velikokrat ne vidimo. Navsezadnje je čudež, da smo obstali v tem trikotniku med romanskim, germanskim in južnoslovanskim prostorom. Zgodovina nas ni izbrisala. Prav nasprotno. Iz zgodovine smo izšli kot zmagovalci. Imamo svojo državo.

Slovenska narodna zavest se je skozi zgodovino oblikovala iz pripadnosti jeziku in kulturi. Poglejte npr. ta naš čudoviti jezik, ko se nam ni potrebno zatekati v množino, kadar rečemo midva se ljubiva.

In zaradi besede in po besedi smo obstali in stojimo. V tem je čar. To so temelji državnosti. Mladi morajo dojeti lepoto in bogastvo slovenskega jezika in pomen ohranitve jezika v Evropski skupnosti.

Zavedanje lastnih korenin, domoljubja, identitete naroda se začne pri samemu sebi. Rad imeti narod se začne pri rad imeti samega sebe in svoje drage. Poglejte besedo domoljubje. Sestavljata jo dve čudoviti besedi: LJUBITI in DOM.

Najlepši glagol LJUBITI in samostalnik DOM. Naj bo dom še tako skromen, naj bo življenje še tako trdo in težko, dom je le eden.

Kakšen je odnos med njima, je odvisno od kakovosti tega stanja in naših odnosov do domovine in do države.

Dovolite mi, da na koncu govora pomislim na to, kako bi general Maister danes gledal na našo državo. Kaj bi si

želel za Slovence na začetku 21. stoletja.

Politični interesi in sebičnost posameznikov velikokrat dajejo vtis, kot da naša mlada država ne ve, kam bi sama s seboj. Maister se je s svojimi pogumnimi dejanji zavzemal za dostojanstvo vseh, ne le nekaterih. Svoje delovanje je temeljil na spoštovanju do človeka, njegove identitete. Slovenija se je na začetku 21. stoletja znašla v mogočnih tokovih svetovne globalizacije, kjer se zdi, da je neenakost med ljudmi navidez gonilo in univerzalna prvina družbe. Maister bi se zavedal, da je za tako občutljiv narod, kot je slovenski narod, bistvenega pomena, da ohrani tkivo, ki povezuje vse sloje ljudi in vsem omogoča dostojanstveno življenje. Frustracije ponižanih in razžaljenih in aroganca na hitro obogatelih lahko v družbi povzročijo nepopravljive razpoke.

Tako kot pred 90 leti bi si tudi danes Maister za nas želel „duševnega preobrata in poleta, kakor nestrpnost čaka spomladi bujno cvetno popje, da sme bušniti iz svoje zakopljene postelje in vzkipeti proti zlatim živim solnčnim žarkom“.

V Maistrovem duhu bi morali svoje delovanje usmeriti v skupne cilje, saj lahko le skupaj kljubujemo težavam sodobnega časa, saj le enotnost in medsebojno spoštovanje lahko sprosti ustvarjalno in pozitivno energijo, ki bo dala odgovore na vprašanja prihodnosti,

Moje iskrene čestitke vsem ob državnem prazniku - Dnevu Rudolfa Maistra in spominskem dnevu Mestne občine Maribor.

Kamnik, Maistrovo mesto, počastil rojstni dan svojega rojaka

Franc Svetelj

Ob 29. marcu, prazniku Občine Kamnik, so se od sredine marca do sredine aprila zvrstile številne prireditve v počastitev rojstnega dne velikega kamniškega rojaka Rudolfa Maistra.

Vrhunec prireditev je bil 27. marca 2012 s slovesnostjo pred Maistrovim spomenikom in slavnostno sejo občinskega sveta, na kateri so podelili tudi letošnja priznanja Občine Kamnik štirim občanom in za častnega občana razglasili znanega zdravnika prostovoljca dr. Aleksandra Dopliharja.

Na slovesnosti pred spomenikom Rudolfa Maistra, ki so se je udeležili poleg članov veteranskih organizacij tudi župani sosednjih občin, poslanec Državnega zbora mag. Matej Tonin, predsednik ZDGM mag. Milan Lovrenčič, občinski svetniki in drugi, sta ob sodelovanju častne čete Slovenske vojske in ob zvokih Mestne godbe Kamnik in pevcev Lire položila venec dr. Gregor Virant, predsednik Državnega zbora, in Marjan Šarec, župan Občine Kamnik.

Slavnostni govornik dr. Gregor Virant je nato orisal vlogo in pomen Rudolfa Maistra v slovenski zgodovini in

poudaril, da smo tudi danes na nek način podobno kot v Maistrovem času pred pomembnimi odločitvami terizrazil upanje, da se bomo uspeli poenotiti in vrniti Slovenijo na pota stare slave, ki jo je nekdanj že uživala.

Ta dan stažupan Marjan Šarec in župnik Župnije Kamnik Tone Dular podpisala pogodbo o lastninskem deležu Občine Kamnik na Maistrovi rojstni hiši, kar je podlaga za ureditev spominske sobe, ki naj bi bila urejena do Dneva Rudolfa Maistra prihodnje leto, to je do 23. novembra 2013. Odprtje pa naj bi počastili z državno ali vsaj vseslovensko proslavo v Kamniku in srečanjem

članov društev generala Maistra in Franja Malgaja.

Program prireditev je zaznamovala tudi podoknica, že deveta po vrsti, ki so jo večer pred osrednjo slovesnostjo pred Maistrovo hišo zapeli pevci kamniške Solidarnosti. O Maistru in sedanjem trenutku pa je spregovorila podžupanja mag. Julijana Bizjak Mlakar.

Pester program ob občinskem prazniku bodo v Kamniku zaključili s tradicionalnim Maistrovim pohodom, ki ga vsako leto drugi vikend v aprilu organizira kamniško Društvo generala Maistra na Veliko špico nad Kamnikom.

Podoknica pred Maistrovo rojstno hišo med govorom mag. J. B. Mlakar

Slovesnost pred Maistrovim spomenikom v Kamniku-govor dr. G. Virant

V okviru kamniškega občinskega praznika

Predstavitve knjige Andreja Zlobca: Spomini Maistrovega borca

Franc Svetelj

V okviru programa praznovanja letošnjega občinskega praznika, ki ga občina Kamnik praznuje v spomin na rojstni dan velikega kamniškega rojaka Rudolfa Maistra, je v kamniški Matični knjižnici 21. marca potekala predstavitve knjige Andreja Zlobca V vihri petih vojn: Spomini Maistrovega borca. Zanimivo knjigo je v pogovoru z direktorico prof. Bredo Podbrežnik Vukmir predstavila Zlobčeva hčerka Dušica Kunaver, ki je zbrala in uredila očeteve spomine v štirih knjigah.

Zapisi klenega Kraševca so povezani z usodnimi trenutki slovenske zgodovine.

V bojih za severno in južno mejo beremo Zlobčeve spomine, kako se je kot dvajsetletni fant pridružil prostovoljcem generala Maistra. Pozneje je kot prostovoljec sodeloval v bojih na jugoslovansko-albanski meji.

»Sanjal sem o domu, tedaj še nisem vedel, da skoraj dvajset let ne bom videl rodne vasi. Domov nisem smel. Moj Kras je ostal italijanski. Vojne zato za mene še ni bilo konec – še dolgo ne!« je zapisal verjetno edini Slovenec, ki je doživel in preživel pet vojn prejšnjega stoletja.

Zapisal je tudi, da te »spomine piše zato, da bodo sinovi vedeli, da svoboda ni samoumevna«, hčerka Dušica pa je v Kamniku dodala, da ne sme umreti, doklerne bodo vsi njegovi bogati spomini zaživeli v knjigah...

» Oče nam otrokom ni nikoli govoril o vojni, pač pa nam je Maistra vedno prikazal kot idola indejal:Maister nam je bil kotoče, bal se je za naša življenja, pravi Kunaverjeva in doda, da je njen

oče šel z ostalimi prostovoljci peš iz Ljubljane na Koroško. Maistrov borec Zlobec v svojih spominih opiše tudi odločilne trenutke, ko so Maistrovi borci v Mariboru razorožili Zeleno gardo mariborskih nemškutarjev in kako je 23. novembra 1919 v poldrugi uri bliskovite akcije Maribor ob petih zjutraj postal slovenski...

Za Kamničane je bilo še posebej zanimivo dejstvo, da je avtor spominov Andrej Zlobec, ki je pred tem končal intendantsko akademijo v Beogradu, tudi leta 1923 sodeloval z Maistrom, ki so ga zaradi bolezni upokojili, in da je leta 1933 Zlobec nekaj časa zaradi oddiha, ki ga je potreboval zaradi pljučne bolezni, prebil tudi v graščini nekdanje smodnišnice v Kamniku.

Dušica Kunaver na predstavitvi knjige Spomini Maistrovega borca v MK Kamnik

Talna obloga kot pomemben del prostorskega ambienta

Vsakodnevno se srečujemo s talnimi oblogami vseh vrst, tako doma kot v službi, trgovini, banki, šolah, vrtcih,... Pravzaprav vsak prostor potrebuje ustrezen in funkcionalen izbor talne obloge. Pri izbiri in pri tej odločitvi vam lahko pomagamo mi.

Podjetje Flooring d.o.o. deluje že od leta 1990 in naša osnovna dejavnost je dobava in polaganje vseh vrst talnih oblog. Odločate se lahko med tekstilnimi, lesenimi talnimi oblogami (različne vrste parketov), linolejem, gumo ter PVC talnimi oblogami. V današnjem času, ko je izbire in proizvajalcev na trgu precej, se težko odločimo za pravo rešitev brez pomoči strokovnjaka in njegovega kvalitetnega svetovanja. Zavedamo se zahtevnosti in kompleksnosti obdelave tal, zato ničesar ne prepuščamo naključju in vsaki naši storitvi posvetimo vso pozornost.

V našem prodajno-razstavnem salonu vam nudimo svetovanje, pomoč pri izbiri, iz širokega izbora katalogov pa si boste lahko izbrali željene barve, vzorce in materiale. Vzorce boste lahko preizkusili v vašem prostoru in si tako lažje ustvarili predstavo o vaši novi talni oblogi. Z dobro izbiro kvalitetne talne obloge boste svojemu prostoru dodali piko na i, hkrati pa boste v njej brezskrbno, prijetno in kvalitetno bivali.

Sodelujemo s priznanimi tujimi podjetji, kot so Remp, Dlw Armstrong, Radici Pietro, Desso, Stöckl... Ustreznost materialov dokazujemo s primernimi certifikati in na izvedbo ter vgrajene materiale izdamo garancijo. Zavedamo se, kako pomembna je okoljska naravnost, zato nudimo okolju prijazne materiale, ki so enostavni za vzdrževanje.

... Z LISTE NAŠIH REFERENC ...

Hoteli Bernardin, Hoteli Baška, Hotel Lev, Sava hoteli, Grand Hotel Metropol, stanovanjske soseske Ganamm, Majske Poljane, Dunajski kristali, Knezov Štradon, Pediatrična klinika, ORL klinika, Zdravniška zbornica Slovenije, Biring Kamnik, vrtci, domovi starejših občanov, banke, šole, poslovni objekti, proizvodne hale, privatne stranke

Pred leti smo našo osnovno dejavnost razširili tudi na izvedbo zaključnih del v gradbeništvu in uspešno izpeljali kar nekaj večjih inženiring projektov. Eden izmed njih je bil zagotovo leta 2010 prenovljen Grand Hotel Metropol v Portorožu, saj smo v rekordnem času dveh mesecev poskrbeli za prenovljeno podobo hotela. Obnovili smo celotno fasado hotela, 97 hotelskih sob v sedmih nadstropjih, hodnike, restavracijo, recepcijo ter okolico hotela in s tem pripomogli, da je hotel ponovno zažarel v svojem nekdanjem blišču.

Flooring

KRALJ TEHNOLOGIJ

Paket T4 King

T4 100/20 Mbit/s (na optičnem omrežju)
ali do 20/4 Mbit/s (na VDSL omrežju)
TV funkcije časovnega zamika
Programska shema L s 160+ programi
Dodatni TV paket programov za odrasle (XTV paket)
50 GB prostora na snemalniku
5 filmov iz videoteke na mesec
IPTV priključek HD (FTTH) ali SD (VDSL)
VoIP ali ISDN ali PSTN vmesnik
Naročnina na mobilno telefonijo
100 brezplačnih SMS sporočil s servisnih strani
500 MB podatkovnega prenosa** na mesec
in 100 enot*** na mesec
(MMSi, SMSi ali minut klicev v vsa slovenska omrežja)

V AKCIJI DO
KONCA MAJA SAMO

54,90€

Prvih šest mesecev

27€*

Tehnologije prihodnosti danes.

080 64 64
www.t-2.net

*Cena 27 € za 6 mesecev velja ob vezavi naročniškega razmerja na paket T4 King za obdobje 24 mesecev. Akcija velja do 31.5.2012. Pogoji pakete ponudbe ter splošni pogoji ki zanj veljajo, so dostopni na spletni strani www.t-2.net ali na brezplačni številki 080 64 64, prav tako kot tudi vse dodatne informacije.
**Podatkovni prenos v T-2 UMTS omrežju na ozemlju Slovenije. ***Enota je vsaka zabeležena minuta klica v katerokoli fiksno ali mobilno omrežje znotraj Slovenije, razen klicev na posebne in komercialne številke, ali poslan SMS/MMS v skladu s Splošnimi pogoji uporabe T-2 mobilnih paketov.